

8° Pièce
INDO-CHINOIS
2967

DEPOT LEGAL
• INDOCHINE •
N° 21.9/8

NHÀ HỌA-SÌ

NGHỀ HỌA HÌNH
VỚI NGHĨA HỘI HỌA
LƯỢC KHẢO VỀ
MÔN HỘI HỌA
LÀNG MỸ - THUẬT
— NAM - KỲ —

CHAI DẦU MÀN
— TRUYỆN VUI —
TIẾNG ĐÀN LÒNG
— THƠ MỚI —
KIỀU CĂNG. NGÀY VỀ
KỊCH NGẮN — THƠ —
VÀ MỘT LỐI TƯỞNG MỚI
ÁI TIỀN HAY ÁI TÌNH

TIRAGE à
1000 exemplaires
Saigon le 22 7 1936

IMPRIMERIE HAO-TON
Mme DIEP VAN KY

Handwritten signature

GIA
5 XU

STUDING XUẤT-BẢN

8° Indoch. Pièce
2967

Coi
chủ tay đoán
VẬN-MẠNG

**KHẮC
SANH**

CHUYÊN MÔN THEO
KHOA-HỌC
30. amiral Roze. SAIGON

KHẮP ĐÔNG DƯƠNG THẤY
ĐỀU NHÌN NHẬM

← OH

COZ
SECUS

D'ANNA

ĐẸP
và
ĐẸN

Ng. V. Lan
108 B. Bonnard

08-001

● Ý-kiến, hình vẽ và bản kẽm của Studing ●

Trên đường đời
Ai lại bịt mắt đi
liều ?

Họa với Phước chực chờ, thì
muốn lánh họa tìm phước,
muốn khỏi thất-bại trong
mọi việc, cứ đến giáo-sư
NGUYEN-HU'U
21, đường Verdun Saigon
nhà chuyên môn xem tướng, xem
chủ tay theo phương-pháp khoa-học
mà hỏi ý-kiến.

Choc Mode

ĐOÀN THANH-TẠO
43. amiral Courbet SAIGON

NHÀ HỌA - SĨ

*một truyện thật kinh tặc anh, chi,
em ham mộ mỹ-thuật D. h. T.*

DÒNG hồ gỗ mười giờ lâu rồi. Giải phố âm-thấp bên Xóm - Chiếu ngó qua kho số 3 cũng đều mở cửa, duy còn có căn bìa là cửa đóng.

Mười giờ rưỡi.

Cánh cửa căn bìa tung ra cái rầm, một thiếu-phụ, tuy sắc diện ủ-rủ, tóc rối, ăn mặt đơn sơ, nhưng vẻ kiều-diễm còn lẫn núp sau hơi giận-dỗi trên gương mặt.

— Ngủ gì chừng này còn ngủ! Để bữa nay lấy gì ăn cho biết.

Thiếu-phụ vừa lăm-bằm, vừa trở vô, đá guốc văng lung-tung trong căn phòng trước, một căn phòng trống lổ, nếu bỏ cái sơ-va-lê, ba căng gậy mất một, để áp vào phên, và cái ghế ra.

Nghĩa chữ trống đây là trống đồ mộc chớ 2 bên vách la-liệt những tranh ảnh, lớp bằng sơn trên

bố, lớp bằng than trên giấy, mà bức nào cũng dở dang hết.

Tiếng guốc vang-động đến bên trong làm cho người đang ngon giấc trên chiếc ghế bố giật nảy mình, tung mền ngồi giậy phì cười :

— Minh làm gì dữ vậy ?

Giận dỗi, thiếu-phụ cau-có trả lời :

— Hết tiền tiêu, mình không xem hình nào còn sửa chút đỉnh sửa nốt đi đặng đưa cho người ta chớ mình cứ ngủ hoài hôm nay nhịn đói sao ?

Thần nhiên như người vô tư-lự, họa-sĩ ung-dung nhai giọng học trò trả bài thuộc lòng:

— Phương - ngôn tây có dạy « ngủ là ăn » thì thiếu ăn ta cứ ngủ.

Hình như thiếu-phụ tức lăm, vừa phúi dít dừng giậy, vừa lờm chổng :

Thế là mình lo cho một mình mình à ?

Giả-lả, mon-trơn,

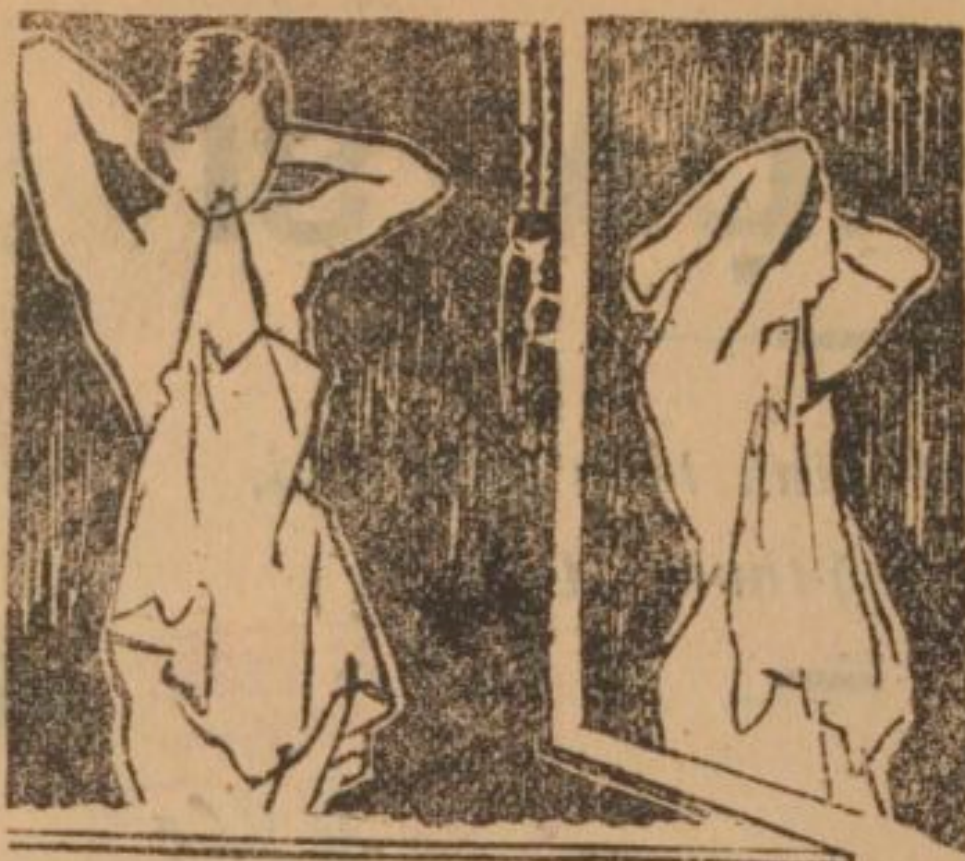
họa-sĩ cười :

— Thôi, để tôi đi quây riết cái hình này rồi mình đem giao cho chủ mà lấy tiền. Nhưng nước rửa mặt đã chớ.

— Lấy gì mượn gánh ?

Ra ngó lu nước, lu nước khô rang, họa-sĩ thái - nhiên trở vô, dỡ cặp giấy soạn 1 tấm ảnh, rồi lại vách định gở một bức họa xuống. Nhưng... họa-sĩ lại không gở. Chính bên bức họa mà họa-sĩ định làm nốt đi để giao cho khách lấy tiền có một bức họa khác hình-dung một thiếu-nữ tuyệt đẹp đang soi gương trang-điểm.

Nét bút linh-hoạt làm sao ! Cái sáng bên ngoài cửa chớp lọt qua đến mặt gương rồi phản-

chiếu vào khuôn mặt trái soan của thiếu-nữ trông thần tình làm sao !

Thiếu-nữ trong bức họa mơ-màng, họa-sĩ đứng ngắm cũng lây phải cái mơ-màng ấy rồi... kính-cẩn,

trình-trọng họa-sĩ nhẹ-nhàng đỡ bức họa xuống để lên sofa-lê.

Cứ thần-nhiên như người vô tư-lự họa-sĩ soạn màu ra tô điểm thêm.

Thiếu-phụ nầy giờ yên-lặng xem chồng rờ cũng phải thổ giải.

Trước sofa-lê, lạnh-lùng họa-sĩ cứ vẽ, vẽ mãi.

* * *

ỘP ! cỘP ! tiếng gõ cửa. Họa-sĩ không buồn quay mặt ra, chỉ bảo :

— Cứ vô.

— Sao ? thầy ? Hôm nay 20 tây rồi, thầy lại thiếu hơn ba tháng tiền nhà, thầy tính sao ?

Tiếng nói như nhát búa chặt trên cột của bà chủ-phố thật đủ ma-lực quay đầu họa-sĩ ra.

Nhã-nhận, họa-sĩ thưa :

— Thưa bà, bà vui lòng huân cho cháu chiều nay giao hình

cho khách có chút ít cháu sẽ mang vô hầu bà.

— Chắc ?

— Vâng.

— Thôi được, tôi về, chiều tôi cho trẻ đến lấy. — Cảm ơn bà.

Bà chủ phố vừa khuấy dọn, một ông khách lại đến.

Họa-sĩ vui vẻ đón lời ông sẽ trách :

— Hình ông chiều nay xong.

— Thầy đừng gặt nửa nhè !

— Thưa ông tôi đâu dám vô lễ quá độ.

tiều !

Khách y hẹn
lần lượt đến
rồi lần lượt
về... tay không,

trừ ra có mỗi ông khách ban
mai còn ở lại. Bà chủ phố đến.
Ăn làm sao nói làm sao bây
giờ ?

Bà la, bà rầy, bà gắt rồi bà
mệt bà nín nghĩ.

Cứ thản-nhiên như người vô
tư-tự họa-sĩ nhe răng cười mãi.

Ông khách tức, bà chủ phố
tức, đến họa-sĩ cũng dần dần
thấy tức. Ôn-tồn họa-sĩ sẽ thu-
xếp.

— Tội thất hứa với bà, về
tiền bạc, với ông về hình tôi
xin chiếu, thì bây giờ ông mắng
tôi hình cũng không rồi, bà
chửi tôi, tiền cũng không có.

Vậy tôi tưởng thế này là hơn :

Ông đây mượn tôi họa hình
này ba chục bạc. Ông đưa trước
mười đồng còn hai mươi.

Tôi nợ bà ba tháng tiền nhà
là mười lăm đồng.

Thì một là chúa nhựt, đúng
10 giờ ông vui lòng đến lấy
hình, bà vui lòng ra chơi, nhân
tiện tôi đưa tất cho bà.

Mười giờ ngày chúa
nhựt.

Ông khách đến, bà chủ phố
đến, bên ngoài. Bên trong có
tiếng quát to :

— Mầy làm biếng quá rồi vợ
mầy chiếu khổ với mầy sao nổi.
Đến cái ảnh của má mầy, tao
cần có để thờ mà bảo mầy vẽ
hơn một năm nay mầy có vẽ
cho chưa ? Còn tiền bạc tao tốn
với mầy bao nhiêu mầy có tin
không ?

Một giọng trong treo ôn tồn
đáp :

— Thưa ba, ba trách con
chiếu chớ làm mà không hứng
con không sao làm được. Ngay
như hình khách — còn rất
nhiều — song trái tờ giấy ra
hay miếng bố lên, dóm lại hình
mẫu rồi tự-nhiên.

*Cầm cây cọ, cọ nặng ngàn cân
Vuốt tờ giấy, giấy giải muôn
dặm.*

Con, khi trước đi học, bây giờ
còn học là học cái chơn mỹ-thuật
chớ họa chơn-dung, đó là một
kế-hoạch để con tìm cái sống mà
học nữa, thế thôi. Má còn sanh
tiền con chưa biết vẽ, má mất
rồi con vừa biết vẽ, thì nhà ta
không hình mà đặt thờ không
phải là tội của con vậy. Một
tác phẩm của con trong nhà con
ít ra phải có giá-trị của chơn
mỹ-thuật, nếu không được thế
thà đừng có tác-phẩm nào.

Giọng trong treo im bặt.

Bên ngoài có tiếng nhỏ nhỏ :
Nhà họa-sĩ !

TRONG CUỘC THI VẼ ÁP-PHÍCH
CỦA TUẦN LỄ NHI ĐỒNG

Họa-sĩ Hoàng-song-Nguyệt
đoạt giải nhất

Bữa thứ hai rồi lối 11 giờ, ban chấm cuộc thi vẽ áp-phích của Tuần-lễ Nhi-đồng đã tụ lại ở Xá-tây Saigon, để chấm lấy mấy tờ áp-phích vẽ khéo trong 32 tờ dự thi có đề từ số 1 tới số 32.

Ban chấm thi gồm có mấy ông Foinet, Testelin, Bác-sĩ Trần-văn-Đôn, Đốc-phủ Chấn Ng-duyên với ba ông trong ban Trị-sự Tuần-lễ Nhi-đồng là : Bác-sĩ Maipart, Marquis và Bonniot.

Sau một cuộc tuyển chọn thật kỹ, chỉ có ba tờ áp-phích số 8, số 22 và số 12 được chấm hạng nhất, nhì và ba thôi.

Muốn khuyến-lệ nhà nghề, ban chấm thi đồng ý-kiến với ban Trị-sự Tuần-lễ Nhi-đồng mới nhất-định ban thêm bốn giải-thưởng 10p.00 nữa để làm giải-thưởng khuyến-lệ.

Kết quả cuộc thi ấy như vầy :
Giải nhất 80p.00 M. Hoàng-song-Nguyệt

— nhì	50.00	M. Burtschy
— ba	30.00	M. X...
— tư	10.00	M. Loesch
— năm	10.00	M. Thimonier
— sáu	10.00	M. Châu
— bảy	10.00	M. Hà-v-Ung

Hoàng-song-Nguyệt đoạt giải nhất trong cuộc thi này thật là vẻ vang hết sức.

Đối với tờ báo này M. Hoàng-song-Nguyệt là một người bạn quen biết, chính ông bạn đã họa giùm cái bìa số đặc biệt mùa Xuân của « Công-Luận » hôm Tết đó.

Nhơn dịp này, chúng tôi xin mừng cho M. Hoàng-song-Nguyệt đã làm vẻ vang cho nghệ-thuật của mình.

Công-Luận
10-6-36

Nghề

Prendre les mesures d'une photographie, les reproduire ensuite en dimensions plus grandes et recopier fidèlement ses traits, ce n'est pas là le travail d'un artiste. (paroles d'un professeur de dessin)

Ồn nhớ, hồi mới bước chơn vào trường vẽ, mình cứ đinh-ninh rằng rồi đây sẽ họa hình cha mẹ và thân-quyến. Song, khốn nạn, ! Học một tháng, hai tháng, ba tháng, hy-vọng không như nước đá mà cứ dần dần tiêu mòn.

Quái ! Một bạn đồng học « trường sơ-đẳng » cũng đi học vẽ sao chưa đầy hai tháng đã thấy họa hình gởi về. Hay là mình học khác trường với họ ? Có lẽ !

Năm nī với mấy anh ngồi đệ-tứ-niên, nhờ mấy anh chỉ giúp ; nhưng trường không bao giờ có khoa dạy họa hình thì mấy anh cứ đem cái biết sơ mà chỉ cho. Đó rồi bời lem bời luốc mãi mới được một bức chơn-dung, theomình kể là khá lắm. Mừng! cái mừng đó lại là nguyên-động-lực gục mình gấn chỉ thêm.

Một hôm đang giờ học mình lại ngồi nhắm-nhĩa, cách rất tự-dắc, một bức họa mới xong, bắt-

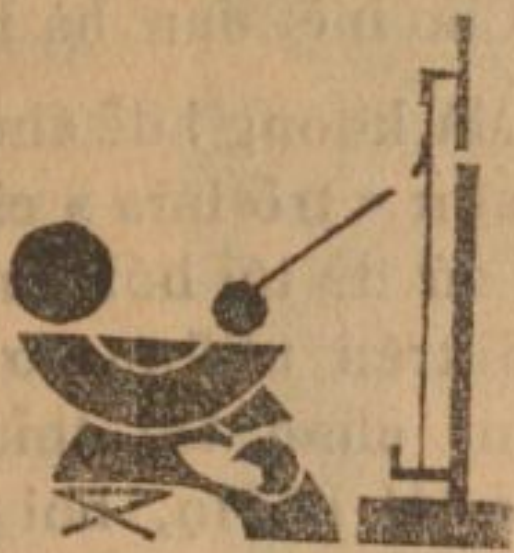
họa hình

VỚI NGHĨA

Hội Họa

thình-linh ông giáo-sư đi ngau trông thấy. Ông biểu mình đưa xem. Sợ quá, ngại quá ! Song nói trắng ra trong « cái sợ » có hòa lẫn một điểm hy-vọng, hy-vọng ông sẽ khen mình mấy câu. Ai dè... hy-vọng biến ra ngay ảo vọng : ông ném trả bức họa và nghiêm-nghị bảo rằng :

Lấy ni tấm hình chụp đem phóng đại ra và sao lại từng nét, đó không phải là công việc nhà mỹ-thuật.

xem tiếp bài :

LƯỢC KHẢO VỀ
MÔN HỘI - HỌA

CHAI DẦU MẮN

Tặng H. S. N. — L. Gillard

HẠT dấy, thưa ngài, nhờ một chai dầu mẩn mới nên truyện thi đề truyện « chai dầu

mẩn » chớ ngài đừng bảo tôi có ý bịa truyện để quảng-cáo cho một hiệu dầu mẩn nào — như dầu Tân-Tiến, Việt-Nam, chẳng hạn — thì tội cho tôi.

Dầu Tân-Tiến, Việt-Nam là một kết quả của bao nhiêu công phu nghiên cứu, là một kiện-tướng để giết trừ trăm bệnh (chết chữa, tôi lại làm quảng-cáo mất rồi, công-dụng ấy để thân-chữ dùng qua, giới-thiệu ngài mới tinh, chớ tôi, tôi tưởng chỉ có phép hần ngài một vài phúc vui thôi.

Thưa ngài, tôi vô chuyện :

Hôm ấy, vợ tôi bất đồng ý với tôi, vì lẽ gì tôi quên mất. Nó giận, về Travinh, bỏ tôi lại với 5 câu theo học vẽ với tôi trong một gian phố ở con đường Frère-Louis. Cho biết đàn-bà họ tệ thật !

Nó có thêm nghĩ đến cái cảnh

|||
M u ồ n
trẻ em
KHOẼ
MẠNH
thì hãy
d ù n g

MẠNH TRẺ

—EM—

nhà
thuốc
ĐẠI
ĐỒNG

96, Pellerin
SAIGON

|||

TRUYỆN VUI

vợ chồng lúc bấy giờ đâu !

Nhà không có dư cho nên những bữa miệng ăn cũng không mướn nổi lấy một đứa bạn. Ấy mà nó đang-tâm — không phải rút áo ra đi — nhưng... xách áo ra đi đánh.

— Thì mặc mầy nhá, ông cũng chã cần !

Nói cho nó oai một chút để hãnh-diện với với đám học trò chớ tôi đã thấy râu lắm rồi.

Ngài cứ tính, một nghệ-sĩ như tôi bây giờ phải quảng « banh-xô » dời « gót ngọc » xuống bếp vớ lấy đôi đũa, phải đem « nhẵn lực » ra nhìn vào nồi cơm, niêu cá ; khốn nạn ! Thế mà nó đang-tâm xách áo ra đi đánh !

Cho biết đàn bà họ tệ thật !

Mà không ! dễ thương vợ tôi muốn « trở bữa » cho tôi đấy ! Vì cứ dễ tôi bôi lem, bôi luốc mãi trên những tờ giấy e rồi đâm chán thì thỉnh-thoảng nó cho tôi bôi lọ, bôi mỡ vào mặt mũi vào quần áo chơi.

Thật, tôi nghĩ tiếc mãi : phải tôi đưa nó ra thi « Bê-đa-gô-ri » vị tất hạng « thủ-khoa » ông giáo

nào giành được với nó. Hoài của !

Tôi lại cũng nhờ dịp ấy mới chiếu thán-phục câu « phước không đến hai lần, họa thường đi đôi cặp ».

Đây ngài xét : làm anh « Bếp bắt-đắc-dĩ » (cuisinier malgré lui) đã khổ, khách còn đến chơi mới khổ đến bức nào ? Càng khổ hơn, khách ấy lại là một cô gái, một cô gái đẹp nữa chứ !

Cô Sương — tôi xin gọi tên cô ra ngay cho ngài dễ hiểu và cho tôi dễ thuật — Cô Sương trông thấy tôi phá lên cười. Tôi ngượng quá, đỏ bừng mặt nhưng phúc đức, có lò lửa đó nó « bảo-hiểm » cô cũng không để ý.

Cho biết đàn-bà họ tệ thật !

Tôi muốn chữa thẹn, đùa ngay :

— Thế này mà cô cười, rõ không có tí lương-tâm ! Tôi mà là cô thì tôi cướp lấy công việc để cho bạn khỏi mất mặt với học-sanh.

Nói bưng, nhưng kết quả bất ngờ.

Cô Sương lòi tôi ra. Rồi một mình « đánh nam dẹp bắc » rút lại thầy trò tôi hôm ấy được chén một bữa ngon ra phết.

Nặng thật gắt. Cô Sương mệt. Tôi phải già ơn

cô bằng cách nhường giường cho cô nghỉ. Học-sanh cũng rủ nhau đi ngồi quán cà-phe rồi. Tôi không đi, không nghỉ, ra phòng trước, vẽ.

Cửa đáng tội, lúc bấy giờ giá tôi vẽ cô Sương thì giống một trăm phần trăm chớ vẽ hình cho khách, tôi dòm vào bình nhưng có phân nét được đâu.

Ấy khoan, ngài khoan cười, nhứt là ngài khoan bảo tôi là anh chàng Casanova ở Venise.

Vợ tôi làm bức tôi, tôi phải « vi danh-dự » trả thù chớ. Trĩ tôi lúc bấy giờ cứ nghĩ lẫn-thần thể mãi bất-thình-tình nghe cô Sương « khịt mũi » Chết rồi ! Cô ầm đầu vì mình chớ còn vì ai ? Mà — nói trắng ra — dầu không vì tôi chẳng nữa, tôi là đàn ông, đối với đàn bà phải lễ-độ, phải ân-cần. Người ta đau, ở trong nhà mình, mình lơ đi thì còn nước non nào ? Tôi vô. Cô « khịt » thêm hai ba lược nữa.

Bình nào thuốc nấy. Số mũi thì lấy dầu mỡ là xong.

Cũng may là lúc bấy giờ có một hiệu thuốc mượn tôi nghĩ

cho cái nhãn dầu mỡ (thưa ngài, ngài đừng nói tôi lại định quảng-cáo cho dầu Tân-Tiến vì bấy giờ Tân-Tiến còn đang nghiên-cứ tinh chất các hương-thảo để lọc lấy

ting - ba đều cho dầu đem ra phát - hành được hoàn - oàn) tôi nhờ chai dầu đưa làm mẫu mới có dịp làm theo câu « k ến nghĩa bất vi vô đông già ».

... .. Đầu đầu sét đánh long trời!

Chúng tôi đang thả « đôi hồn bướm mơ tiên » thì một câu học-sanh « ruột » của tôi vào lay động tôi giậy và khế bảo :

— Thiểm về đứng trước cửa lâu rồi, nhà thiếu cửa hậu, làm thế nào ?

Tiếc gì lúc ấy không phải là lúc cười chớ tôi rất muốn buột miệng than bằng điệu Dạ cổ :

«Tiếng sét long trời không làm cho tôi phải hải hùng kinh khủng

« Hơn là cái tin vợ tôi đã « phân bộ lại gia-trung »

Ngài ạ, truyện tàu báo Tô-Tần là một nhà ngoại-giao đặc-biệt song tôi dám cả quyết Tô-Tần mà ở vào cái cảnh-ngộ tôi thì cũng đến chiều. Dù vậy chớ ngồi lên lưng cọp rồi mà lụp-chụp leo xuống là nguy-hiểm lắm cơ.

Tôi mới nghĩ Hit-le là một anh thợ sơn mà còn đủ tài hùng-biến để cam-hóa dân Đức, thì tôi, tôi hơn thợ sơn nữa kia, tôi là một nhà mỹ-thuật vẽ sơn tôi lại không đủ thuyết để mưu cho cuộc hòa-bình ư ?

Thưa ngài, ngài có biết những điều-kiện để dự phần thưởng Nobel về hòa-bình ngài bảo họ

tôi, tôi cam-đoan với ngài vạn-quốc sẽ khiếp với tôi.

Nói thế thì ngài đã đoán ra rằng tôi đã điều-đinh được. Cô Sương « chuồn » ra nhà sau rồi.

Nhưng chắc ngài chưa quên rằng phố tôi lại, khốn, không có cửa hậu.

Anh kiến-trúc-sư nào phông « lẫn » (plan) đó lẽ phải khoan ta lại cúi đầu nhận lời tôi mắng mới đáng.

« Gánh nặng hoẵng vai » trút ra có một đầu. Tôi còn là nhà « ngoại-giao bất-đắc-vĩ » (diplome malgré lui).

Mạnh bạo, tôi mở tung cửa ra, tươi cười với vợ.

Nói phải tội, cái mặt nó bấy giờ trông như cái met.

Biết như cái met ở tôi cũng phải đưa tay, ra chiu âu-yếm, mơn trớn nó.

Khó nhứt là vô đề thế nào ?

Mặt vợ tôi nóng bừng. Một dịp may cho tôi.

Lẹ lỏn, tôi vừa móc chai dầu mẫn, vừa bảo :

— Khổ chưa ! Minh đi sương gió làm gì cho phải cầm...

Rõ « khổ chưa » thật !

« Đưa dầu mình lại làm lơ

« Tôi xin đưa mặt bơ-bơ cho mình.

vì vợ tôi nó lờm tôi một cái rồi yên-lặng đi.....

Studing

Phòng văn : 353. Frère Louis — Saigon

Chuyên lãnh : Quảng cáo
dữ các phương - diện. Sáng-

kiến những lối thích-hợp với phong-trào
cho hàng hóa được chóng tiêu-thụ — Không
theo đuổi những lối đã có từ trước đến giờ
mà theo luật tiến - hóa cung - phụng cho
thương-gia, kỹ-nghệ-gia những phương-
pháp mới, lạ — Sửa hay dọn các hiệu buôn
bất luận buôn hàng gì — Dọn nhà, sơn
tường, phông kiêu hay lãnh đóng bàn ghế
đúng ý thân chủ — Lãnh các việc về môn
hội-họa.

Định-ý:

Lấy nghệ-
thuật biểu-lộ
tinh-thần mỹ
thuật, chấn-

hưng các công - nghệ, đưa các cuộc
thương-mại đến những cảnh rực - rỡ.
Không sợ-phí nặng thêm lấy công làm lời,
thì giá của Studing định chẳng còn đâu định
rẽ hơn được — Một vài lời hỏi không tốn
hao gì, quý ngài cứ hỏi, Studing hân-hạnh
phục đáp.

Quản-lý thương-vụ: **Dương-hữu-Trí Hoàng-song-Nguyệt** giám-đốc
Tổng thư-ký: Louis Gillard

LƯỢC KHẢO VỀ MÔN HỘI-HỌA

MÔN hội-họa phát-triển từ thành La-mã (Rome). Qui-tắc không phải cho chúng ta giống theo hình chụp mà phóng đại ra những bức tranh bức ảnh đàn. Cập mắt thay ống kính (objectif) cái tay thay cái máy, nhà hội-họa bao giờ cũng trung thành với thợ trời. Muốn vẽ nên bức tranh phải đứng trước cảnh thiên-nhiên, phải chiều theo màu sắc thiên-nhiên ; muốn họa truyền - thần phải có « người sống » trước mặt. Tóm lại là muốn vẽ chi phải vịnh vào mẫu thiên tạo cả. Môn hội-họa chia ra nhiều khoa, họa-sĩ chuyên về khoa nào phải có kinh-nghiệm riêng về khoa ấy, như :

TRANH CẢNH (paysage) phải hiểu luật viễn-cảnh-đồ (perspective).

ĐỘNG VẬT (être animés) phải biết giải-phẫu-học (anatomie).

Mỗi khoa có nhiều cách vẽ : vẽ sơn (peinture) màu nước

« aquarelle » màu phấn « pastel » than « fusain » vân vân...

Mỗi cách vẽ có nhiều lối : lối tỉ-mĩ « soigné » lối phá « grand coups » lối bằng dao « couteau » lối nét phát « traits » lối bản khắc « bois gravé »

Môn hội-khoa còn nhiều điệu :

Đệu vẽ để in vào sách « illustration » điệu trang-suất « décoration » điệu quảng-cáo « affiche » điệu trào phúng « caricature » vân vân ...

Muốn ngồi liệt-biên kỹ ra cũng không sao biên hết được. Phiền-phức nữa là như *những nhà họa chân-dung ở đây « portraitiste » chưa chắc có người nào đủ điều-kiện là một nhà họa truyền-thần đúng theo nghĩa vì :*

Thần của ông già, khác ; của bà già, khác ; của con trai, khác, của con gái, khác ; của con nít, càng khác nữa.

Không thể dùng màu như định, nét thông-thường « traits habituels » vào bức họa ông già như bức họa bà già, con trai như con gái, người lớn như con nít được.

SỞ-dĩ kể sơ qua các điều lôi thôi trông môn hội-họa là cốt để anh, chị, em so-sánh với nghề họa-hình vậy. Họa-hình, đối với họa-sĩ âu-mỹ thì vô nghĩa, song đối với ta, ta cũng có thể tạm liệt vào hàng mỹ-thuật vì ở trong một phạm-vi mỹ-thuật mà ra.

Muốn nên nhà hội-họa, muốn khỏi hồ vởi hai tiếng qui-báu kia phải biết định nghĩa hai chữ mỹ-thuật chớ phóng đại được một tấm hình chụp đã vởi cao rao rằng mình nhà hội-họa thì thẹn vởi lương-tâm chẳng tùy theo người chớ dưới mắt thức-giã mình sẽ là tội-nhơn trong làng mỹ-thuật.

STUDING MÔ' KHOA DẠY VỀ

Hoàng-đế Napoléon có câu : « Impossible n'est pas français. »

Thế theo ý ấy chúng tôi tưởng : « Khó, không phải tiếng annam. »

TRƯỜNG-trãi mười mấy năm, vừa khảo-cứu, vừa thực-hành, chúng tôi — dầu sao cũng không dám tự-phụ là thấu hết những bí-hiểm trong nghề — chúng tôi chỉ dám chắc rằng những phương-pháp chúng tôi đã lợi-dụng đều kết-quả mỹ-mãn thì cứ công-bố những phương-pháp ấy lên may mà anh, chị, em có chí thực-nghiệp hưởng-ứng và công-nhận cho thì chúng tôi khỏi mang tiếng bạc với nghề.

Gia-dĩ môn hội-họa đối với ta, ngoài sự dùng để tiêu-khiển còn có cái lợi, tức là lợi về mặt « nghệ - thuật vị nhân-sanh » Nhưng trình - độ mỹ-thuật — nhứt là ở Nam-kỳ — mấy năm gần đây tuy động đến ai cũng dỡ mỹ-thuật ra, không thấy tiến lên một nấc nào.

Một việc cần-thiết ai cũng biết song ai cũng bỏ qua tự-khắc đó sẽ là một trở-lực cho sự tiến-hóa. Phương chi Tử-Kỳ vẫn mặt, tiếng đồn Bá-Nha dầu có du-dương thế mấy cũng hoài... *họa-sĩ dưới trình-độ như thế làm sao còn can-đảm mà trao giới nghệ-thuật !*

* *

Một tòa nhà nguy-nga tráng-lệ, ai cũng biết bên trong còn vô số bửu-vật song bên ngoài cửa vẫn đóng, ai cũng chiếu lấy mắt ngó thôi, thì cái kho vô-định kia thà đừng có còn hơn.

Vì vậy chúng tôi hy-vọng làm người gi dẫn lộ (guide) khai được bao nhiêu ngổ đưa anh, chị, em qua bấy nhiêu, còn thì xin hẹn với thời-gian về bước sẽ tới.

Không phân biệt thân-chữ GIÀU và NGHÈO.

Bao giờ cũng tận-tụy với y-nghệ và đặt lương-tâm lên trên hết ; từ trước đến nay tôi chỉ thấy có ông Triệu-hữu-Vi ở ngan gare Louvain (số 207, đường Gallieni Saigon).

Vì cảm tình ông lúc tôi mời đến chữa cho con tôi, nên nay có mấy hàng chơn thật gọi là đáp đền.

H. S. NGUYỆT

Cinq minutes avec le premier lauréat au concours des affiches de la Semaine de l'Enfance

Un jeune homme fluet, aux traits fins bien que légèrement tirés est devant nous,

— Nos félicitations, M. Nguyệt!

Le premier lauréat au concours des affiches de la Semaine de l'Enfance, leva ses yeux timides, pleins d'émotions

— Vous aviez fait vos études à l'Ecole des Beaux-Arts de Hanoi.

— Non, j'avais quitté l'Ecole Normale en 7e année, nous dit M. Nguyệt avec amertume.

— Vous avez mis beaucoup de temps pour chercher le sujet qui vous a valu le premier prix du concours?

— Je ne vous cache pas que j'ai fait mon affiche en 24 heures. Je n'ai appris que fort tard la nouvelle du concours.

J'ai connu la misère de l'enfant abandonné, c'est pourquoi j'avais déjà le sujet tout prêt quand M. le Président du Comité du Concours me recommanda de chercher un sujet émouvant et attendrissant.

— C'est la première fois que vous vous êtes présenté à un pareil concours?

— Oui, avant, j'avais monté quelques modestes studios qui m'ont permis de voter.

— Quel est le genre qui vous plaît le plus? Avez-vous un goût pour les motifs religieux par exemple.

— Je suis un fervent catholique, et j'ai soumis quelques travaux aux R.P. de Caukho qui m'a beaucoup encouragé à persévérer dans ma voie.

Je continue à suivre les cours de correspondance de l'A. B. C.

Sur ce M. Nguyệt nous quitta en nous laissant songeur devant le courage et l'opiniâtreté de ce jeune artiste.

Populaire 11-6 36

ANH VẼ

Anh tệ làm chi thế hỡi anh?
Yêu nhau mà kín miệng cho đành!
Anh vẽ sao chẳng lời báo trước
Giấu thế là yêu phải không anh?

Anh có biết đâu đến con người
Vì anh biếng nói với biếng cười.
Anh đang-tâm thế, thôi em chẳng
Hơi sức đâu buồn kém vẽ tươi.

Mà quái! Lòng em nó thế nào!
Muốn quên nhưng dạ cứ xôn-xao.
Bực mình lững-thững ra chơi mát.
Những cảnh quanh mình gọi
thêm đau.

Em nhớ khi nào anh với em
Sánh vai trong những phúc êm-đềm
Dưới trăng nhè-nhe ta rảo bước
Từng chập anh rằng: « Anh yêu
em »

Rồi, bit-thình-lình ánh trăng trong,
Như muốn chứng cho hai tấm lòng,
Vết mấy cảnh thừa soi thẳng đến
Soi thẳng mặt em, anh nhớ không?

Anh nhớ không anh, lúc bấy giờ
Bỗng dưng anh lại đứng tro-tro
Nhìn em rồi trở nhìn trăng sáng,
Nét mặt anh buồn; em ngần-ngor

ĐÀN LÒNG

Em hồi đang vui sao lại buồn ?
Hồi mãi mà anh vẫn nín luôn.
Từ xa trong xóm nhà đưa đến
Thong-thả, đều đều mấy tiếng
chuông.

Giọng chuông như giục tỉnh
hồn anh
Giò lại trớ trêu động đầu còng
Anh ngán mặt lên nhìn một lược
Bóng trắng. Bất-giác anh rằng :
« Ganh ! »

Chết nỗi, anh ơi ! Ganh với trắng ?
Hay là anh tức mắng chị Hằng ?
Yêu em anh khéo ngông đến thế
Không sợ đời cười anh lỗ lã ?

Rồi đến bây giờ đôi chi ư ?
Anh về không một tiếng giã-từ
Không cho em biết cho em gửi
Theo chiếc va-ly mỗi tương-tư !

*« viết thay cô M K.L. lúc ở
Rocacong-Camboge »*

NHỚ EM

Nhớ em lúc ở Battambang
Anh mượn đôi ly để đăng giã
Mối sầu vơ-vẩn cho thân-thế
Em đến bên anh, em cần ngăn

Em rằng : « Rượu chẳng phải
thuốc hay
Để chữa bệnh sầu, uống chi vậy ?
Gạt lời em dứt, anh cứ việc
Một ly, hai ly rồi anh say.

Năm Phút với người đoạt giải nhứt cuộc thi quảng-cáo « Tuần- lễ Nhi-đồng »

Một người trẻ tuổi, mảnh-mai, nét
mặt sắc-sảo tuy có vẻ hơi mệt-nhọc,
đứng trước chúng tôi.

— Chúng tôi xin khen ông đây, ông
Nguyệt !

Nhà « thủ-khoa » cuộc thi quảng-cáo
Tuần-lễ Nhi-đồng ngược cặp mắt nhúc
nhác và cảm-động lên nhìn chúng tôi.

— Ông có học ở trường Cao đẳng
Mỹ-thuật chớ ?

— Không, tôi chỉ học đến năm thứ
hai trường Sư-phạm, ông Nguyệt trả
lời bằng cái giọng chán-nản.

— Hẳn ông tốn rất nhiều thì giờ
để tìm đề tài của bức-vẽ mà ông vừa
được giải nhứt ?

— Không dẫu chi ông, tôi vẽ bức
quảng-cáo ấy trong 24 giờ. Tôi được
hay cuộc thi trễ quá.

Tôi đi hiểu rõ cảnh nghèo khổ của
những đứa bé bỏ hoang, vì vậy khi
ông Giám-đốc của ban Ủy-viên cuộc
thi bảo tôi tìm một đề tài cảm-động
và âu-yếm, thì tôi đã có sẵn ngay.

— Lần này hẳn là lần đầu mà ông
dự vào một cuộc thi như thế ?

— Phải ; hồi trước tôi có lập vài
biểu tằm thường đăng đáp-đối qua
ngày tháng.

— Môn gì ông thích nhất ? Ông có
quan-niệm gì về tôn-giáo chẳng ?

— Tôi là một người trung thành
của Cơ-đốc giáo. Tôi có giúp cho
Đức Cha ở Cầu-kho vài công chuyện.
Ngài rất khuyến-khích tôi bảo bầy
kiên-nhẫn mà trao giới nghệ-thuật.

Hiện nay, tôi vẫn còn học lớp vẽ
A. B. C. bằng thư-tín

Nói đoạn, ông Nguyệt chào đi, để
chúng tôi vơ-vẩn trước sự can-đảm
và chí cương quyết của nhà mỹ-thuật
trẻ tuổi ay.

Thanh-Hoa dịch

Sáng ra, tỉnh rượu, anh tìm quanh,
 Tìm em để trách sao em đành
 Trong lúc anh say em bỏ lửng,
 Bỏ anh như thế, em yêu anh ?

Gặp em, anh trách, em lặng yên
 Anh tức muốn ra xe về liền,
 Ý chừng em biết nên em ngó
 Cặp mắt em dường có thôi-miên

Giữ anh ở lại để cho em
 Trêu đến bao giờ em đã thèm.
 Em ác làm chi mà ác thế ?
 Hay yêu anh đấy, phải không em ?

Anh thấy bắt đầu ngán cho anh.
 Thôi, người không tưởng ta
 cũng đành...
 Anh buồn, thơ-thẩn ra hiên trước
 Khoanh hai tay lại ngóng trời
 xanh

Gió thổi đùa mây nhẹ-nhẹ bay
 Như để anh so với cánh này :
 Tình yêu em cũng như mây đó
 Hề động đến là thay đổi ngay.

Đứng hoài cũng chán, anh trở
 vào
 Và định từ đây chẳng khi nào
 Anh ngó mặt em, cho em biết
 Em không yêu anh, anh yêu sao ?

Lạ lòng thay nhĩ, em đứng đây !
 Cặp mắt long-lanh, em bảo : « này
 Em trái ý anh, anh biết giận,
 Mà anh trái ý em, cũng hay ! »

Rồi em lại để giọt lệ rơi.
 Gan ruột anh như thể rã rời.
 Âu-yếm em nhìn anh em bảo :
 « Cấm anh uống nữa, nhé, anh ơi »
 (Battambang — 34)

Làng mỹ -

*Công nghiệp và cách sanh hoạt
 của các họa-sĩ*

IX.— Hoàng-Song-Nguyệt

... Ngang ga Louvain một căn phố
 sơn xanh số 207 cửa đóng khít
 ngoài dán mấy tấm giấy tên
 Hoàng-song-Nguyệt Artiste-Port-
 traitiste.

Gõ cửa... Cửa mở, một người
 nhỏ thó ốm yếu, lưng tôm, có
 theo cầm bên tả, mặc bộ pi-ja-ma
 rằn bước ra : Thưa ông ?

Nhớ mặt đã thường gặp ông
 này trong các quán nước khách
 trước bình linh xám.

— Phải ông là Hoàng-song-
 Nguyệt ?

— Dạ phải, mời ông vào, mời
 ông ngồi, xin vô phép tôi vô có
 chút việc.

Một căn nhà rộng rãi, bên ngoài
 bộ salon kiểu mới lót nệm màu
 đà, cây vằn không sơn, bàn giữa
 lại sơn đen lót kiến, chận giữa
 gian nhà, một tấm màn, cái bu-
 rô và ghế ngồi, cây vằn còn thêm
 nước sơn, trước bu-rô một cái kệ
 để đầy những sách những màu
 những quảng-cáo trường A. B. C.
 hai bên vách đầy những bình ảnh
 nhứt là bình đàn bà lỏa thân
 phần nhiều còn bỏ dở cả, và một
 tấm ảnh quan Toàn-Quyền Châtel
 bằng mực tím cũng còn bỏ dở ;
 trên tấm màn bên tả lọng cây
 chữ Atelier, bên hữu bình thần
 Cupidon lại cũng rất khao khát
 một thứ nước sơn... sau ghế bu-
 reau một tấm biển nhỏ chữ lối viết
 thường, cũng cây lọng sơn vệt-ni
 màu đen « Nguyệt portraitiste ».

Ngó lên trần Cupidon ngó
 xuống mấy bức họa đàn bà lỏa
 thân tôi bức cười thầm : Thế này..
 thảo nào cửa hiệu lại không sập
 hết mấy lược ?

thuật Nam-kỳ

của H.-H.-L.

Cái cười của tôi chưa giữ kín miệng lại được liền nghe tiếng dép ông Nguyệt ra, lật đật lấy tập báo trên bàn xem cổ dấu cái cười thầm ấy, nhưng không qua mắt nhà họa-sĩ, ông liền bắt ngay :

— Thế ông cười gì nhỉ ?

— Cổ dối, tôi lại bảo : Vào đến đây được xem mấy bức ảnh của ông tôi vui thích quá...

Không muốn mất ngày giờ, liền lặp lại lời nói và câu hỏi ở nhà cô Lựu, khi trước.

Cũng không khác cô Lựu, khiếm tốn, nhả nhận, ông Nguyệt tự bảo mình không học bao nhiêu, chỉ học về khoa vẽ ở trường sư phạm mấy năm, sau nhờ ra học thêm với trường A. B. C bên Pháp, nhưng vì sự sanh tồn bắt buộc, ông chỉ học 8 lớp trong 12 lớp của trường

— Vàng, nhưng với nghề này sự sanh-boạt của ông có dễ dàng không ?

Ông Nguyệt cười .. cái cười gằn gượng, ông đưa mắt thẳng vào trong, căng trong trống lỗng, ngó lên giầy đèn không bóng và dòm quanh ghế, bu-rô như kêu gọi cái « áo bằng sơn », tay bóp chồ theo ông bảo : « Đọc mấy bài phỏng vấn của ông, có nhiều anh em họa-sĩ... — than phiền : nghề không nuôi được thợ. Tôi có ý lấy làm lạ chồ đó, sở dĩ tôi như vậy... là vì tôi không muốn « nuôi nghề ». Bất mãn lắm ông ạ, bình sanh tôi rất thích lối truyền thần nhưng môn ấy không đặc dụng ở xứ này, thì bây giờ tôi tại xoay qua làm đồ mộc, dọn cửa hàng dọn nhà, sơn nhà, đóng bàn ghế theo kiểu mẫu của tôi. Đây toàn là những đồ tự tôi sáng chế và

(Coi tiếp trang 17)

TIẾNG ĐÀN LÒNG

ANH TỨC

Hiệp chuông vừa giết, em khoan-thai

Ra sân khấu. Rồi như hoa Mai

Ngã theo chiều gió, em yếu-diệu

Nghiêng mình chào khách, bộ
rất bay.

Một dịp « pháo tay » đáp lại liền

Anh nghe bất-giác muốn phát
diễn

Diễn vì anh tức sao thiên-hạ

Đường-đột khen em, ai cho quyền ?

Nhẹ-nhàn em diễn trò trên xe

Khán-giã thực thì đầu có dè :

« Sắc ấy, tài này, ồ.. khiếp thật! »

Bão nhau như thế, anh cũng nghe.

Anh nghe thêm tức chớ ích chi !

« Em tôi hay đấy, khen làm gì ?

Khen chẳng là chỉ tôi có phép

Chớ còn các ngài, thôi im đi. »

Anh tức anh không được nói ngay

Chỉ vì quyền-lợi cần anh hoài.

Giá anh nắm được trên đồng bạc

Th quyết chẳng còn ai khen hay

Vì anh đầu có đề em ra

Phô diễn với đời nữa đâu mà

Đời được lạm quyền, anh dữ sức

Anh gây hạnh-phúc riêng hai ta.

Hoàng song-Nguyệt

(Pnompenh 34)

=CHƯƠNG-TRÌNH= CỦA STUDING

NHƯ trước đã kể, môn hội-họa rất nhiều đều lòi-thời, phiền-phức thì bắt đầu chúng tôi đưa anh, chị, em vào chỗ dễ dễ phần chi mà bước tới hoải.

Trước hết chúng tôi xin chỉ cách họa theo hình chụp. Anh, chị, em sẽ nhờ đó mà luyện cặp mắt cho tinh, tay cho dạn. Tiếp theo là vẽ truyền-thần (d'après nature) rồi mới lần lữa sang qua các môn khác. Giúp thêm

tài-liệu cho anh, chị em, chúng «tôi có MỸ-THUẬT VĂN-KHỐ» mỗi tháng ra một vài quyển sách lược-khảo về Mỹ-thuật, phụ thêm kịch, truyện ngắn, truyện vui, cũng thiên về Mỹ-thuật cả.

Chúng tôi quyết sẽ nhờ « Mỹ-thuật văn-khố » biểu-lộ hết linh-thần mỹ-thuật, giúp anh, chị, em phân biệt chỗ hay dở của một họa-phẩm để thưởng-thức chọn giá-trị.

CÁCH DẠY

ẢNG THƠ - TÍN
(par correspondances)

Bài vở soạn thành tập rất rõ-ràng, dễ hiểu, phương-pháp mới, phụ thêm hình thật nhiều, quyết rằng ai chưa biết vẽ cũng học được.

Một cái thành-kiến hết sức củ là có hoa tay mới học vẽ được đối với chúng tôi rất vô nghĩa : có hoa tay, không có chi, có làm gì ? Rũa ra chạy thi với thỏ là gây một trò cười ư ? Không ! nếu rũa ấy là rũa của La Fontaine.

Xét vậy, chúng tôi chỉ chú trọng về yếu-diệu trong sự tập nghề là Bài và Phương-pháp.

Bài vở soạn chung cho tất cả học-sanh còn cách huấn-luyện thì riêng theo sức mỗi người :

Học-sanh làm bài xong gửi về, chúng tôi sửa và chỉ rõ những chỗ sai lầm với phỏng theo chỗ biết của học-sanh mà chỉ thêm. Phần thứ nhứt được, chúng tôi gửi phần thứ nhì rồi cứ thế mãi đến phần chót Vạn nhứt có phần nào bài làm một lần mà không xong, mò-hồ, chúng tôi đình gửi bài phần kế để giằn lại học-sanh bước cho chắc chắn.

Tóm tắt là chúng tôi tuy không gằn mà bao giờ học sanh cũng tưởng tượng được như chúng tôi đứng bên cạnh luôn luôn.

2° ĐẾN SỞ STUDING

Chúng tôi cũng căn-cứ vào phương-pháp trên mà dạy.

Nhưng chúng tôi thu-nhận học-sanh tại sở đây có một

chú-ý khác : *chuyên dạy vẽ truyền-thần.*

Vẽ truyền-thần là một môn trong mỹ-tuật chân-chính thì chúng tôi tự-lượng không sức giúp học-sanh ròng bằng cách thơ-tin.

KẾT-LUẬN

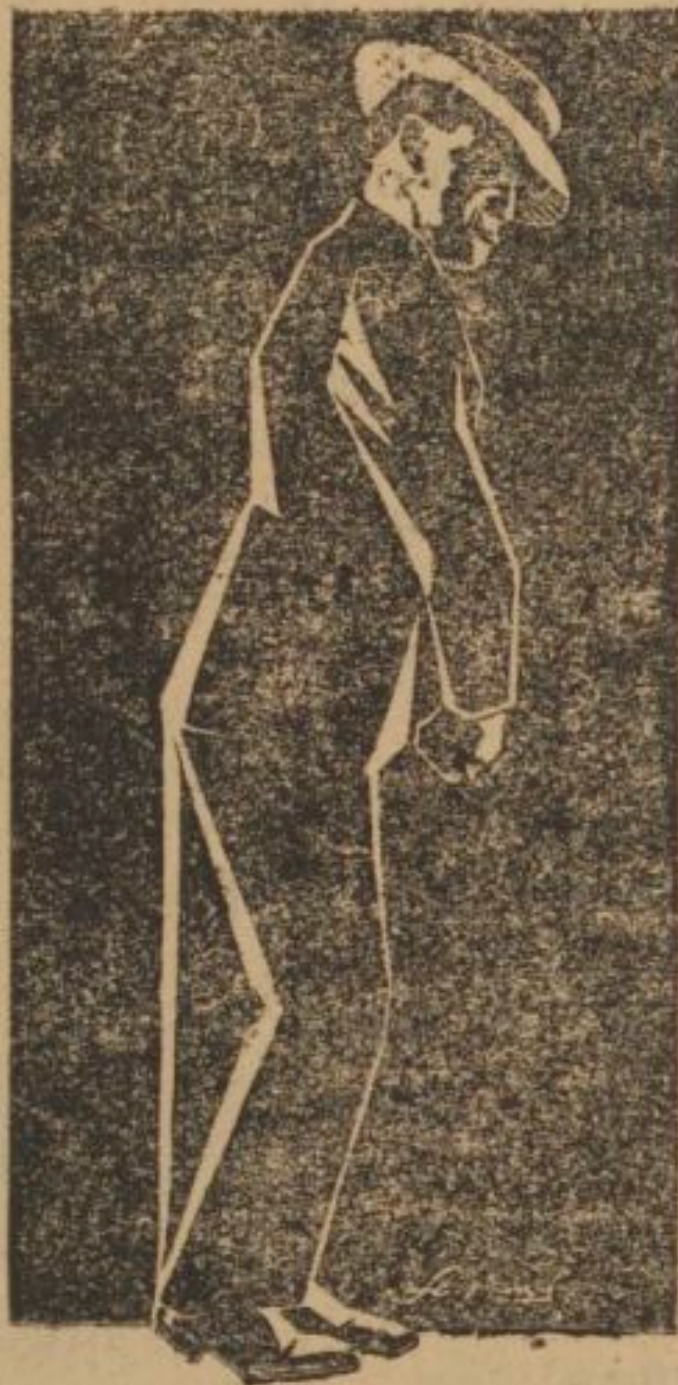
Có hai cách học : *Bằng thơ tin* : riêng về môn họa theo hình chụp ; *đến sở chúng tôi* : vẽ truyền-thần hay học các chi-nhánh trong môn hội-họa.

Nói thêm về khoản dạy tại sở :

Chúng tôi tiếc vì chị em phụ-nữ xu-

*Dưới ngọn bút
Hoàng-song-Nguyệt*

HÌNH
quan hai Bouchart

*đóng bộ M. Chevalier trong
cuộc hát tại rạp Eden và
nhà hát tây ngày 10-10-34.*

hướng về khoa kim-chỉ mà quên nghĩ đến chỗ *tự mình sáng chế lấy kiểu-mẫu cho mình thêu, mình may.*

Như thế, tác phẩm của chị em làm sao thoát khỏi quyền chi-phối của mỹ-thuật đầu đầu làm sao có dấu gì gọi là tác-phẩm bản-xử ? (*manque d'originalité & de couleur locale*) Muốn bồi đắp khuyết-diểm ấy chúng tôi có khoa dạy riêng, chị em ai chú-ý đến chúng tôi sẽ cảm nghĩa rõ.

Làng mỹ-thuật Nam-Kỳ

thợ nhà dùng cây vụng đóng ra đấy...

Ông Nguyệt vừa nói vừa chỉ các thứ bàn ghế... rồi ông lại đứng dậy đưa mấy món đồ chận sách, chận giấy, bình mực bằng cây nu v. v.. đều là tự ông làm lấy cả.

— Sao, cái nghề này được khá hơn không ?

— Khá không ? Tôi không biết thế nào là khá; sống giữa đời này, có tiền mới làm ra tiền, còn như tôi túi không lưng trống, muốn làm gì cũng không biết làm sao, nếu may ra trong anh em có ai biết tiến dẫn cho đề lãnh một công việc gì, ít ra phải lãnh về

mới được, rề thì không lời, mà nhiều khi gặp mấy ông «**con buôn bạc**» họ hành hà đến nước, rồi nhiều khi mình cũng không vui được để làm xong công việc mình, vì thế mà gần mấy tuần nay tôi lại ở không

Ngó qua mấy tấm hình lửa thần, nét phát linh hoạt, một cô thiếu-nữ then thùng, hay tay toan bụm dấu chỗ kín làm tôi bật cười... ông Nguyệt định nghĩa cái cười của tôi thế nào, mà bình như ông có cảm thấy cái sung sướng riêng vì ông lại luôn miệng :

— Bản tính tôi lạ lắm, một công nghiệp mình định làm mà có ý bất mãn thì lại không khi nào

muốn nhớ đến, còn những công việc gì mà đúng sở thích tôi, thì dầu cực dầu khổ thế nào tôi cũng làm .. Nghề hội họa, tôi thích nhứt lối truyền-thần (*d'après nature*) một họa-sĩ trung thành với nghệ-thuật bao giờ cũng trân-trọng nét phát của mình... nét phát thế nào cho lột được tinh-thần cảnh vật... khách xem qua phải tưởng-tượng như trông một cảnh thiệt như mấy bức họa lỏa thân này, có phải ai muốn tôi đâu, tôi xem thấy trong các báo chí Pháp rồi tôi nhơn đó vẽ ra người mình chơi vậy thôi,... chớ ở đất này làm gì tìm được người ngồi mẫu ? Còn vẽ theo lối truyền ảnh chụp thì chán lắm, vì đây chỉ là một nghề trong trăm ngàn nghề để kiếm cơm thế thôi ; cho nên những con bắt đực dĩ phải vẽ thì tôi cũng như một cái máy rọi, bao giờ tôi cũng thấy :

*Tay cầm quăn bút nghìn cân nặng,
Mắt liếc tờ hoa trăm thước trường.*

Tôi cười... ông Nguyệt buồn, hình như nhắc đến đây khêu gợi nỗi khổ ở buồng gan, mà bấy lâu ông chưa gặp dịp, gặp người để tỏ nỗi lòng trắc-ần nên ông châu mày bức tức... Nghe hai câu thơ ông vừa nói như nhắc lại cho tôi nhớ cái tên có thi-vị này có lần đã nằm trên bìa một vài quyển sách gì đây, mà tôi đã xem qua, tôi lại hỏi : Nếu tôi nhớ không lầm, hình như đôi khi ông có giúp cho một tờ báo nào ?

Ông Nguyệt lại cười... chắc ông cười sự nhớ lầm lẫn của tôi ông bảo : — Không ạ, tôi chỉ có đề quảng- cáo trên báo thì có, ngoài ra tôi có viết tuồng cải-lương và tiểu-thuyết thôi, có lần tôi lại làm bầu gánh cả thầy tuồng nửa ông ạ...

— xem tiếp trang 23 —

KỊCH VĂN

KIÊU

CỦA THẠCH-HOA

Tôi muốn có mảnh tim bằng
sắt đá,
Để nhũ lòng quên hẳn cuộc đời
qua
Mà vui-tươi chẳng nghĩ đến
ngày xưa,
Lặng lẽ sống trên đường đời
vất-vả.

Tôi muốn có mảnh tim bằng
sắt đá
Để tâm hồn đừng cảm, nhớ,
mơ-màng
Đến mỹ-miền sắc đẹp của tình
thương
Vì tôi biết tim đâu còn được
nữa ?

Tôi muốn có mảnh tim bằng
sắt đá
Nuốt hận lòng — ngoài miệng
vẫn vui tươi
Bao nhiêu sầu, ngao-ngán ;
mặc tình người
Sống vui sướng đáy lòng hoài
hờn-hở.

Tôi muốn có mảnh tim bằng
sắt đá
Khinh thường người mạn-vụ
quá kiêu căng
Chẳng chạnh buồn cảm-động
tiếng than-van
Mà tôi đã nhọc lòng kêu với họ.

*
Nhưng đêm nay nghe gió
quyến cảnh sao
Tôi chạnh nghĩ đến người yêu...
lãnh-đạm
Đến giọng cười, tiếng nói, đến
dâu dàu
Mà nhường bước để đáy lòng
buồn thắm...

CÀNG

MỘT HỒI — SÁU LỚP

Trong một gian phòng nhỏ trên gác, cửa sổ day ra một con đường vắng.

Nhân vật : hai chị em Ngọc-Hoa và Hoàng-Vân.

LỚP I

HOÀNG-VÂN.— *(Chống tay trên khuôn cửa)* Chị Ngọc - Hoa, hãy bỏ sách vở ở đấy. Lại đây xem trăng.

NGỌC-HOA.— *(Vâng lời em)* Em có thấy bóng ai ở cuối đường không ?

H. V.— Em thấy : bóng của người mà, trên mười hôm nay, mỗi buổi tối khi em ra đứng dựa cửa sổ là em vẫn thấy lấp-ló bên đường, dưới bóng me.

N. H.— *(Ngần-ngại, nhìn em)* Em biết người ấy là ai chớ ?

H. V.— Bí-mật ! Nếu chị hỏi tôi câu ấy, thì có lẽ tên tuổi của cậu ta chị đã thuộc nằm lòng. Thôi, hãy thành-thực cho em biết người ấy là ai ?

N. H.— Tựa em, chị không hề biết tên nó. Nhưng có lẽ nó học một trường với chị.

Kia, nó đi tới . . . Thôi, chúng ta vào. *(Nàng trở vào bàn học H. V. se-sẻ kéo cửa sổ lại, vào bên cạnh chị).*

LỚP II

(Đêm kể)

HOÀNG-VÂN.— Làm xong bài rédaction, chị sửa soạn đi xem chớp bóng với em nghe ?

NGỌC-HOA.— Vui lòng. Nhưng, em có nghe. . .

H. V.— Có, em mới nghe một tiếng đờn dưới đường. *(Hai người đồng lại cửa sổ).*

NGỌC-HOA.—Ồ ! Lại vẫn chàng ta !

H. V.— Trời ôi ! Đàn hay nhỉ !

N. H.— *(Ngó em với cặp mắt trách móc)* Em không được quá như thế. Thôi ta vào. *(Nàng kéo cánh cửa lại, tắt đèn trong phòng. — Ngoài đường, tiếng đàn dứt bặt).*

LỚP III

(Đêm kể)

NGỌC-HOA.—Ồ ! nhưc đầu quá ! Anh chàng lại vẫn đàn mãi. Khổn nạn ! đeo mãi.

HOÀNG-VÂN.—À ! chị Ngọc-hoa, hay là ta ghẹo nó chơi cho bỏ ghét. *(Ngọc-Hoa ngồi êm ; H. Vân lại cửa sổ. — Tiếng đàn bỗng dứt, nhưng bóng người vẫn còn tần ngần dưới đường, tay cầm cây đàn. — Nàng bèn cất tiếng ca lớn).*

C'est pour toi Lola,
ô ma bune,

.

(Trong khi ấy, người lạ đồn bài *Le tango de Lola* ăn theo tiếng ca của H. V.)

N. H. (bảo em) Ym ! (H. V. thôi hát, liếc đồn nổi thêm hai ba notes nữa rồi cũng ym đi vì không nghe tiếng ca của H. V.)

H. V.— (day nói với chị). Thế mà chàng ta còn tiếc chi, chưa chịu đi, (ca lớn)

Quand on est gamin

.

(Tiếng đàn nổi lên với bản *La Tendresse*, ăn theo tiếng ca của nàng ; — H. V. đợi khi tiếng đàn sang qua câu thứ nhì thì nín êm : tiếng đàn phải dứt).

N. H.— Anh ta vẫn còn ở đây ?

H. V.— Vẫn còn.

N. H.— Ngu đại ! chưa chịu hiểu mà đi cho rảnh.

H. V.— (Ca lớn) Tu mécris : « C'est fini, Adieu le temps béni. »

(Tiếng đàn lại nổi lên với bản *Jamais* ; H. V. lại ym đi, để cho tiếng đàn lố quá hai, ba notes của câu sau).

N. H.— Thôi, em, điều vừa vừa. (Hoàng-Vân bật cười lên, khép cửa lại. Trong phòng, một ràng cười rủ-rủ, chế nhạo).

LỚP IV

(Một đêm kể)

H. V.— Chị có phục em chưa ? Bị em chơi một cú, chàng ta không dám đi tới phá rồi nữa.

N. H.— Nhưng chàng ta dám.. gửi thư..

H. N.— Gửi thư ? Gửi cho chị ? Gửi khi nào ?

N. H.— Con Sen vừa đưa cho chị hồi chiều.

H. V.— Chị đưa em xem (*Hoa đưa Vân một mảnh giấy hương*)
Ồ ! văn-chương quá. Mà chàng ta... Lại có cả thơ...

« Tôi yêu nàng, đắm-đuối
Tôi yêu nàng !... »

Thì ra chúng ta bị một nhà thi-sĩ đeo theo.

N. H.— Một nhà thi-sĩ đa-tình, thất-tình, điên-tình.

N. V.— (đọc tiếp) « Tôi yêu nàng. Vì nàng, đã nhỏ

Hầu cạn khô suốt lệ để trông
mông »

Lại có cả enjambement nữa !
« Suối lệ », cái expression pittoresque ghê !

N. H.— Nhà thi-sĩ của tôi giàu nước mắt quá.

Nhưng, em hãy nghe, dưới kia có tiếng đồn...

H. V.— Càng hay. (Đi lại cửa sổ, hai tay cầm cái thư đưa ngan mày, như nhà diễn-giả đọc lớn lên cho người lạ nghe ;

« Tôi yêu nàng. Vì nàng, tôi
đã nhỏ
Hầu cặn khô sỏi lệ để trông
mong.
Rồi hôm nay, khô, héo, lạnh
như đồng
Tôi chỉ giữ được quả tim đau
khô. »

N. H. — (nghe tiếng đàn ym,
đi lại cửa sổ) Uả sao thế, nhà
nhạc-sĩ kiêm thi-sĩ lại đi đi ?
Kia, em xem, chàng ta cắm đầu
chạy, chạy mau, rất mau. Tội
nghiep !

H. V. — Mà tội nghiep thật,
chị Ngọc-Hoa à.

(Hai người vẫn vơ buồn,
chống tay lên khuôn cửa, ngó
theo...)

LỚP V

(Đêm sau)

N. H. — Em, em hãy thề...

H. V. — Thề chi ?

N. H. — Thề rằng từ nay về
sau, không khi nào em mở cửa
sổ ra và không bao giờ em lại
đứng bên cửa sổ.

H. V. — Xin thề và luôn tiện
chị hãy thề với em rằng

không khi nào chị cho quả tim
rung-cảm vì... chàng ta.

H. V. — Xin thề. — (Hai chị em
vui vẻ nắm tay nhảy múa).

LỚP VI

(Một đêm kể)

N. H. — Nóng quá ! Em hãy
đi mở cửa sổ ra.

H. V. — Không được, em đã
thề.

N. H. — Nhưng nực quá ?

H. V. — Chị có cây quạt trên
trần kia.

N. H. — Nhưng em hãy vâng
lời chị

H. V. — (Suy nghĩ đoạn đi lại
cửa sổ, mở tung ra) Mặc một
lời thề !

N. H. — Em hãy... dòm xuống
đường.

H. V. — Không được, em đã
thề.

N. H. — Nhưng chị muốn em
dòm xuống...

H. V. — (đưa mắt nhìn xuống
đường) Mặc hai lời thề !

N. H. — Em xem dùm... có ai
ở dưới đường chăng ?

H. V. — Không có ai cả.

N. H. — Không có ai ! (Nàng
thở dài còn màn từ từ HẠ)

Viết đêm 19 avril 1936

Ai đi cầu ông lãnh nên nhớ hiệu

PHẠM - VĂN - NGUYỄN

Bán sỉ, bán lẻ đủ đồ sành đồ kiêu
thật tốt — giá rẻ đặt - biệt

119, Quai de Belgique

SAIGON

Ý-kiến và hình vẽ của STUDING, KHUÔNG-MỄ khắc cây

Lãng mỹ-thuật Nam-Kỳ

— Đây cũng là một môn mỹ-thuật nữa đây ông.

— Vâng, không hiểu mỹ-thuật nó bạc bẽo với dân chúng xứ này thế nào !

Tôi lại hết sức bất mãn với môn này nữa.

Đào kép các gánh hát ở đây họ lậm mấy ông chệt thế nào rồi, ví dụ như nội một cái bộ chỉ ngay mặt để xỉ mà một người thì cứ thẳng tay chỉ ngay tam-tinh, mắt nhìn mắt ấy địch nhân mới khiếp chó; thế mà trước khi chỉ, họ quay mấy vòng tay rồi mới chịu chỉ ngay còn con mắt thì sụp mí như anh ghiền tới cơn; còn đào lúc nào tay cũng không rời khăn mu-xoa.. lại còn nhiều tật quái gở nữa, tôi tập họ đó rồi chừng nhớ những vai vui vẻ như Maurice-Chevalier tình tự như Valentino, dịu dàng bất thiệp như Annabella, ẻo-lả tro-trẽn như Florelle L. K. rồi tôi phát cáu quá... vì đó mấy mấy năm trường rồi ít khi thấy tôi đến xem một vở tuồng Cải-lương nào...

Chưa dứt câu chuyện, bên trong có tiếng trẻ nít khóc lên, ông Nguyệt ngân đầu ngó vào : Đó lại là một cái « ắt-xi-đăng » của đời tôi ! Nhìn lại đồng hồ tay đã 2 giờ rưỡi, kiếu từ ra ra về.

Ra đường tự vấn lấy mình mãi về : « Nhứt nghệ tinh, nhứt thân vinh » hay là « bá nghệ tùy thân » ? Đây, lại cũng một nghệ-sĩ bị chôn nhốt trong hoàn-cảnh dưới chế-độ dùi-dội thế-lực đồng tiền. Mà biết đâu rồi cái « ắt-xi-đăng » ấy lại không dung cho ông, sẽ đưa ông đến những cõi xa xăm... mờ-mịt hơn nữa mà trọn đời ông không bao giờ nghĩ đến. « Ắt-xi-đăng » ! rõ cái khéo lựa tiếng của nhà họa-sĩ có khác !

TÂN-VĂN 24-8-35

MỘT CÔNG TRÌNH SÁNG-TÁC ĐEM TRÌNH GIỮA KỊCH-GIỚI

ANG độ còn làm trong Kịch - Bóng tôi đã dự-bị soạn "một tuồng mới" vì tôi nghĩ :

Diễn-kịch trong Nam hẳn chưa hợp thời.

Cải-lương có một phần đông khán-giả cho là sai với sự thật, không bao giờ người này nói với người kia bằng giọng Cỗ-Bản Tây-Thi.

Đúng với sự thật thời trách không được vui tai.

Sai với sự thật để cho vui tai thời trách sao sai với sự thật.

(theo bài đã đăng trong K. B. số 2 ra ngày 2 Novembre 1935)

Vậy lối tuồng mới phải dung-hòa hai điều : « vui tai và đúng với sự thật »

Thi « Tội-nhân của xã - hội » không được diễm - phúc ra

hầu bạn đọc kịch-Bóng bản « Ái Tiên hay Ái Tình » hôm nay thay thế để nhờ thức-giả phủ chính dùm.

HOÀNG-SONG-NGUYỆT

ÁI-TIỀN

CẢNH : Buổi trưa. Quán Kỳ-Hương bày theo lối quán cà-phê khách nhưng sạch-sẽ và có vẻ sang trọng hơn vì vậy mà không có khách « bá nạp ». Tận bên trong có cái bàn con, trên để cái máy hát.

Sau ba tiếng « cốp » báo hiệu mở màn thì nghe tiếng máy hát nổi bài dờn « J'ai deux amours » Một lúc sau màn từ-từ vén lên : SƠN đang đứng tựa bàn để máy hát, nhún mình hòa theo nhịp dờn. VÂN, ngồi cạnh bàn ngoài, ngả lưng vào tường, tay phải bỏ sang bàn bên cạnh, ngón gỏ lên mặt mặt bàn theo nhịp. Rồi. . . .

SEN I

SƠN, VÂN

VÂN : (vùng cất giọng ca theo điệu j'ai deux amours).

Đến bây giờ bưng con mắt ra,
ta mới biết ăn-năn là trẻ.

Nghĩ công-trình những hồi nào
kia rồi chán ghét con người
giã-tám.

Ôi, hỡi duyên tình chi mà mong
cho lòng đau
Có phải ta đành đem nguyên
xưa búng rẫy.

REFRAIN

Nhìn trong tình ái
Nếu không sao tìm hạnh phúc
Là tại vì ta

Không phải tay giàu sang !

SƠN (hát nổi) : Thi... thì thôi
chớ than phiền chi !

Lấp nguồn sâu, phủi sạch lệ đi

Tha hồ cho người những cổ
tâm

Rải rắt trên đường tình gay
chống

SƠN và VÂN : Hoài công, vô lỗi
Ta há không là người có sức
Gở trả liền tay

Đặng quã tim lành ngay.

VÂN (hỏi): Anh Sơn cũng biết
bài hát đó à.

SƠN (vừa đỡ kim máy hát) :
Không biết làm sao hát với cô
được. Hồi lạ quá !

VÂN : Bài đó hay quá, anh nhĩ?

SƠN : Hay cùng không tôi
không dám nói nhưng tôi chỉ
hiểu hết nghĩa bài ấy tưởng
cũng là đủ.

VÂN : Tôi cũng hiểu vậy.

SƠN (ra đứng tựa lưng vào
kệ tình tiền, cười) : Thế cô
giảng cho tôi nghe đi...

(Vân lúng-túng thì vừa có chủ
Hai Phát vào).

HAY ÁI - TÌNH ?

MỘT MÀN — BẢY HỒI

ÁC VAI : SÁU SỬ, 45 tuổi, cha của SƠN, chủ quán cà-phê “Kỳ-Hương”.

HAI PHÁT, 40 tuổi, nhà có dư 5, 7 ngàn, khách quen của quán K. H.

SƠN, 18 tuổi, con của Sáu Sử

VÂN, 17 tuổi, cô hàng nem trước quán

DỊ HAI, 38 tuổi, mẹ của Vân

SEN II

SƠN, VÂN THÊM PHÁT

HAI PHÁT : Kia cô Vân, nhàn quá nhỉ ?

VÂN (láu-lỉnh) : Chưa có khách gọi nem thì nhàn rồi.

HAI PHÁT : Thế cô cho tôi mấy cuốn vậy. (VÂN vội vàng ra cuốn nem) Hai cái Bock, SƠN.

SƠN (ngạc nhiên) : Một mình cậu mà hai cái Bock ?

HAI PHÁT : Ờ... Thằng này hay chữa ! Một mình tao thì không quyền kêu hai cái à ? Rõ khi (SƠN bẽn lễn đi vắn hai ly bock, PHÁT muốn chữa lại lời mới gắt) Ông già mấy đâu ?

SƠN (đem hai ly đặt trên bàn, nghe hỏi đến cha, nheo mắt một cách ranh-mạnh) Lo thắng bộ cánh đi « mèo ». Cậu đừng nói tôi nói ông đi mèo ông « dần » tôi (cười).

(Tiếng giày nện trên cầu thang VÂN cuốn nem xong mang lại đặt trước mặt PHÁT thì kể...)

SEN III

VÂN, SƠN, HAI PHÁT
THÊM SÁU SỬ

SÁU SỬ (diện thật bảnh) : À, anh Phát. Mời lại chứ ?

HAI PHÁT : Vâng. Lại sớm đăng ngắm anh. Gớm ! già mà còn « oách » tẹ !

SÁU SỬ (có tịch, then, vờ chữa lại chiếc cravate) Đùa mãi. (nói nửa cho mình nghe, nửa cho mọi người nghe). Đi bảy đảng này một chút. (nói với SƠN) Tao đi à.

SƠN : Vâng, ba đi.

SÁU SỬ : Đi bảy đảng này một chút. Không chừng tao ghé nhà tư Mai đánh mấy ván cờ, giải trí. Buồn quá. Trôi tao đi. (dợm ra)

HAI PHÁT (muốn chọc) : Thì đi cứ đi chờ tội gì nói giọng giải.

SÁU SỮ (cáu, quay lại sừng sộ) : Nói giọng giải ! Tôi nói cái gì giọng giải ? Tôi nói không chừng tôi ghé nhà tư MAI đánh mấy ván cờ là nói giọng giải đấy à ?

HAI PHÁT (muốn hòa) : Thì thôi. Anh không nói giọng giải (lại muốn nghịch nữa) Anh nói để biết rồi ngộ có ai tìm anh thì chỉ lại nhà tư MAI...

SÁU SỮ (cáu tiết, la lớn) : Không... không phải vậy. Không phải tôi nói để chỉ thiên-hạ lại tư MAI tìm tôi. Tôi nói... tôi nói... nghĩa là tôi không nói để ai lại tư MAI tìm tôi đâu. Tôi 45 tuổi rồi, tôi muốn đi đâu tôi đi chờ tôi đại ra đâm đầu vô xe điên hay chạy rong đường cho ô-tô chẹt hay sao mà phải nói giọng giải trước cho biết chỗ tôi đi chơi.

SƠN : Thôi mà t a. Ba buồn, ba đi chơi giải trí, cái đó là tự nhiên mà.

SÁU SỮ : (hài lòng) Đấy, anh anh nghe thằng SƠN nói đấy ! Tôi buồn, tôi đi chơi giải trí,

cái đó tự nhiên mà. Tôi đi là sự tự-nhiên mà (lại trước gương sửa chiếc mũ dạ ngay ngắn, xong quay lại thấy HAI PHÁT lơ đãng nhìn bức quăng

cáo thuốc trên tường, nhún vai, biểu môi rồi ra, đến cửa quay đầu lại nói với Sơn) : Tao đi đây.

SƠN : Vâng, Ba đi.

SÁU SỮ : Chừng lối bảy, tám giờ tao về.

SƠN : Vâng, lối bảy giờ, tám giờ ba về.

SÁU SỮ : (ra rồi còn quay trở lại) : Một chốc xe « Xá xị » lại mầy lấy một tá, mười hai chai, bốn cắt tám, trả nó bốn cắt tám, nghe chưa.

SƠN : Vâng...

SÁU SỮ : Mầy nhớ lời tao dặn chứ ?

SƠN : Vâng, nhớ.

SÁU SỮ : Thế tao dặn gì ?

SƠN : (hơi cau) Ba làm như như tôi ngu quá. Có thể mà cứ lập đi lập lại mãi.

SÁU SỮ : Ừ, mầy không ngu thì lập lại lời tao dặn xem nào.

SƠN : (nói mau) Một chốc xe « Xá xị » lại lấy bốn mươi tám chai...

SÁU SỮ : (gắt âm lên) khốn nạn ! Thế mà mầy bảo mầy không ngu. Tao dặn... tao dặn... (dần từng tiếng) Một chốc xe xá

xị lại mầy lấy một tá, mười hai chai, trả nó bốn cắt tám, nghe chưa ? Một tá là mười hai chai, giá là bốn cắt tám nghe chưa ? Khốn nạn ! Thế mà nó

bảo nó không ngu ! Thế mà nó
bảo nó không ngu ! (giận dữ đi
ra, khua tay rồi mà tiếng còn văng
văng) Ồi trời, Ồi đất, Ồi ông
Hoàng-Thiên ơi ! Thế mà nó
bảo nó không ngu.. không ngu..
(PHÁT, SƠN, VÂN bật cười).

SEN IV

Mấy người củ, thiếu Sáu Sĩ
rồi thêm Di Hai.

SƠN : Ba tôi hiền lắm chứ,
nhưng lại có tật lải nhải khó
chiệu lắm nhất là những lúc
ông đi “mèo”

DI HAI : (ra bảo Vân) Con đi
lại chú HAI BIỂU, bảo chú bữa
nay phải góp hết cho má mấy
ngày tiền thiếu chớ má không
nghe nữa đâu. Hẹn được rồi cứ
hẹn hoài. Đi cho mau rồi về lo
buôn bán, tao coi dùm cho rồi
tao còn đi lại con Huỳnh đòi
tiền nó nữa.

Vân đi ra. Di Hai lại ngồi
chung bàn với HAI PHÁT :
Sơn định cho có mình là thừa)

SƠN : À may quá, có Di Hai
đây. Di làm ơn trong họ cháu,
cháu lên gát soạn đồ, có ai đến
di gọi cháu.

DI HAI : Được, cháu để đó đi.
(Sơn lên được nửa cầu thang
nheo mắt ngó Hai Phát và Di
Hai cách tình quái và có bộ chỉ
rằng sẽ lên rình nghe)

SEN V

HAI PHÁT-DI HAI

DI HAI : Thôi, bây giờ không
còn ai hết thì anh muốn tin
chuyện riêng gì lén mau đi.

HAI PHÁT : (hơi ngượng) Thì
chị hãy uống miếng rượu lạt
trước đã (Di Hai cười) Rượu
lạt thiệt chứ lì !

Rót ra này giờ để đợi chị, mà
cái tũ rượu này rót để như
thế mau lạt lắm.

(Hai người cùng uống theo lối
annam, nghĩa là mạnh ai nấy
uống chớ không chạm cốc)

DI HAI : (quen lệ, vuốt vành
miệng như những khi nhỏ bả
trầu) Đấy ! uống rồi đấy. Anh
tin cái gì, nói nghe nào !

HAI PHÁT : (còn hơi ngượng,
mắm mé cốc rượu) Này, chị cũng
biết, gia thế tôi bề bộn, mà nửa
đường tôi lại gầy gảnh thành ra,
ngoài cái cảnh quạnh-hiu, buồn
tẻ, tôi lại như cua gầy còng.
Mà, tôi mới 40 tuổi thì nghĩ
chưa phải thời-kỳ ở góa được.

DI HAI : (ranh mãnh) Thôi, anh
lại biếm tôi rồi. Tôi 38 tuổi đầu,
nghĩa là nhỏ hơn anh 2 tuổi ở
góa hơn năm ngoài, thế anh
cười tôi ở góa chưa phải thời à?

HAI PHÁT : (cười) Ấy chết,
ai lại dám cười chị. Tôi nói
thiệt đấy mà. Cho nên tin «nát
nước» rồi tôi định dọn lại ý chị..

DI HAI : (đón lời) Ấy khoan...
tai vách, mạch rừng, nói cái gì

phải giữ mồm giữ miệng không, người ngoài hay họ cười cho bây giờ.

HAI PHÁT : Việc tái-giá là sự thường hơi nào mà sợ họ cười. Huống chi nếu tôi sợ « cười » đã không dám tin với chị.

DÌ HAI : (suy nghĩ) Tôi hiểu. Nhưng mà anh muốn tin cách rõ-ràng hay qua-loa thăm tối miêng xong thì thôi ?

HAI PHÁT : (mừng) Cái đó thì tùy chị vì quyền ở chị.

DÌ HAI : (cười) Quyền ở tôi ! Gớm, tiếng nghe rườm - rà thế nào !

HAI PHÁT : Không, lòng tôi sao thì tôi nói vậy.

DÌ HAI (vò van lơn) Lạy cha, tôi xin lạy cha ! Cái ngón của các cha đàn ông ai còn lạ gì : Chưa vô vòng thì nói nghe ngọt như đường cát, mát như đường phèn đến lúc cá ăn câu tha hồ mà đề lên thót khứa dầy khứa mỏng.

HAI PHÁT : (cười) Ấy, đòn ông mỗi người mỗi tánh chớ.

DÌ HAI (nhìn PHÁT suy nghĩ) : Thôi, nói đùa chớ mình lớn rồi, cái gì cứ nói trắng ra chớ phải còn trề con gì mà úp mồm mãi.....

HAI PHÁT : Tôi cũng nghĩ như vậy, chị ạ.

DÌ HAI : Thì mình cũng nữa đời người rồi mà bày vẽ l nh-đình, rộn rục cũng khó coi quá. Vậy anh cứ về võ lịch chọn

ngày rồi làm một mâm cúng ông bà, mời ít người quen đến chứng kiến là đủ.

HAI PHÁT (hơi ngại) Chị tin thế thì dễ dàng quá, tôi sợ... tôi sợ... (không nói rõ được).

DÌ HAI : Vậy anh muốn làm, dám cưới như những đám cưới khác à ?

HAI PHÁT (ngập ngừng) Bởi vì... bởi vì cô VÂN còn con gái sợ làm đơn giản quá e cô mất cỡ với chị em...

DÌ HAI (ngạc nhiên) Nói vậy anh tin cưới con VÂN à ?

HAI PHÁT : Chớ chị biếu cưới ai mà lại phải dò ý chị ?

DÌ HAI (chán ngắt) Thế tôi tưởng... Ồi ! cái đó thì không được đâu. Con VÂN bao giờ nó chịu.

HAI PHÁT : Miêng chị chịu thì tôi chắc cô VÂN chịu.

DÌ HAI (cười lạt) Sao anh dám chắc ?

HAI PHÁT (quả quyết) Bởi gì tôi giàu thì với tôi cô muốn cái gì sẽ được cái nấy. Hạnh-phước ở trên đời là tiền, có tiền là có hạnh-phước, có hạnh - phước thì còn ai là người không muốn có.

DÌ HAI (lơ-đăng) Anh chắc thì anh cứ hỏi nó đi. Tôi đâu có ép uổng gì con mà anh sợ.

HAI PHÁT (hy-vọng) : Miêng chị chịu lời trước...

DÌ HAI (cáu) Anh này là không ? Duyên nó chớ duyên tôi sao tôi chịu lời.

HAI PHÁT : Không, miêng chị chịu lời trước, tôi xin cưới cô VÂN ba trăm, rồi tôi làm chúc ngón cho cô được quyền thừa hưởng hết gia-sản tôi nữa.

DÌ HAI (nghĩ ngợi) Anh nói thiệt à ?

HAI PHÁT : Thiệt chớ, chuyện trăm năm mà ai dám nói chơi.

DÌ HAI (cười) Làm gì trăm-năm ! Anh 40 tuổi, nếu anh sống một mình may ra được 40 năm nữa, nếu anh có vợ thì còn chừng 30 năm mà (cười lớn lên) mà nếu anh cưới con VÂN tôi sợ chỉ còn sống 10 năm là cùng!

HAI PHÁT (hơi cáu) Sao thế ?

DÌ HAI : Tôi thương hại anh quá ! Anh 40 tuổi, con VÂN 17 tuổi. Bốn mươi... mười bảy... rõ anh khéo đeo bông...

HAI PHÁT : Phải, tôi 40 tuổi, mà tôi giàu...

DÌ HAI : Anh ơi « túi áo khỉ » không có đây, anh đừng khoe giàu ! Trong chỗ vợ chồng không phải tiền la đủ..còn ái-tình nữa kia. Sắp trễ bây giờ hễ

động đến hôn-nhân thì hai chữ « ái-tình » ở cửa miệng rồi.

HAI PHÁT : Thì tôi yêu cô mới xin với chị cưới cô thế là ái-tình đấy chứ còn gì ?

DÌ HAI (suy nghĩ) Thôi, mặc anh ; tôi bảo trước anh không nghe thì sau đừng có kên. Anh nói vậy hay vậy, để tôi bàn lại với nó rồi vài ngày nữa tôi trả lời với anh. (Dòm ra cửa thấy VÂN) Con VÂN lại kia cà, thôi tôi về (ngó lên gác) SƠN ơi, đi về đây nè.

Tiếng của SƠN : Vâng, đi về cháu xuống bây giờ.

SEN VI

HAI PHÁT — thiếu DÌ HAI thêm SƠN rồi thêm VÂN.

SƠN (vừa xuống cầu thang vừa hát điệu « La marche » nhà binh, như ý cố biếm PHÁT)

Tình nương ơi ! Mình có biết !
Vì thương mình quá nên tôi quyết
Dầu chông gai, nào có thiết
Gần đặng mình thì thôi.

— Tôi gấn công để dựng cho rồi
Thành ái-tình xứng đôi lứa mới
Tôi ước sao hễ hiệp duyên rồi,
Mình vui cười với tôi...tôi...tôi

(Giứt bai nát, vừa đen mặt đất,
SƠN dòm ra ngoài thấy VÂN

vào, nhái bộ kép cải-lương và cũng cố-ý trên PHÁT, cất lên ca, điệu :

XÀN-XÊ

Đâu phải rằng nắng quáng đèn
lòa, kia bóng cô VÂN thước-
tha ngoài ngõ !

Ôi !. người sao rất nên yếu-diệu,
Diệu-dàng như khói tỏa giữa
không-tưng,

Gió thoảng qua lay động mái
tóc tung

Rồi giữa khun cửa rỏ một bức
chân-dung

Của ông thợ Tạo để biểu-hiệu
tuổi trẻ-trung

VÂN (thích quá, ca tiếp) Em van
anh chớ nên tán-tụng

Mà em then phận hèn lắm thay !

SON: Cho hay công-trình trước-
tác ra em đây

Ấy chỉ ngay tạo-công mi ốn lập
Một cuộc triển-lãm trên dương-
trần

Cáimỹ-thuật của nhà trời đó em !

Thì bảo sao anh không có được
Hưởng một chút quyền, quyền
thưởng thức cái đẹp thiên-nhiên

(SON, VÂN đồng vỗ tay rộ lên
cười)

VÂN : Anh ca hay quá ! Mà bài
ca ở đâu thế ?

SON : Vậy sao cô biết hai câu
đáp của vai đào mà ca tiếp.

VÂN : Nghe anh ca em nhớ như
em có biết rồi, rồi thích quá em
ca đại vậy

SON : Ca đại mà đúng đấy !

HAI PHÁT (gay mắt) Ca hay
thế cô với cậu theo hát Cải-
Lương đi có hơn không ?

(VÂN giật mình quay lại mới
nhớ ra còn người thứ ba nên
bẽn-lẻn. SON mỉm nụ cười khinh
bĩ rồi lại sau kệ tài phú vờ đọc
nhật-trình. VÂN ra trước bàn
nem căng móng tay.....)

HAI PHÁT : Cho cái « Bock »
nửa, SON. (SON đem bock lại
rồi về chỗ củ) Cô VÂN cuốn cho
mấy cuốn nem nữa đi. (VÂN
lẹ làng cuốn xong hai cuốn đem
lại đặt lên đĩa, PHÁT lấy VÂN
ra dẫu bảo ngồi đối mặt... rồi
nói khẽ với VÂN một chập —
Lúc đầu PHÁT nói VÂN cười
phá lên rồi cau mày lại. Nhưng,
một ý nghĩ ranh-mảnh thoáng
qua, VÂN lại gạt đầu hai ba
lượt. VÂN ngồi đặt tay trên bàn
PHÁT tưởng chừng như VÂN
đã chịu sức cảm dỗ — của gia-
sản mình — nên dạn-dĩ nắm lấy
tay VÂN ; VÂN giật ra...)

HAI PHÁT (ngượng quá) : Ấy,
cô cho tôi xem chiếc nhẫn
huyền một tí nào.

VÂN : xấu quá mà cậu xem
làm gì ?

HAI PHÁT : Nói, cô đừng phien
chờ tay cô hình như trời dành

đề đeo nhẫn xoàn luôn luôn vậy.
VÂN (ngáy thơ) Tôi làm gì có tiền mà sắm nổi.

HAI PHÁT (láy mắt, cách ranh mãnh) Thôi đi, cô muốn là được chớ khó khăn gì? Lại sợ giầy chuyền bạc! Nào, cô cho tôi xem một tí nào (liền theo lời nói và không đợi VÂN cời ra PHÁT với năng miếng mẽ-dai giữa ngực VÂN. VÂN mặc chiếc áo cánh, nút cổ không cài nên PHÁT tinh-quái đứng lên, vờ cúi xuống dòm chiếc mẽ dai nhưng thực ra thì cố ý dòm qua kẻ áo, VÂN then, xua tay PHÁT ra) Ấy, có những chữ gì, số gì đây nè?

VÂN: Ngày sanh tháng đẻ của tôi đây. Sợi chuyền này là vật kỷ-niệm lễ «thời nôi» của cô tôi cho tôi.

HAI PHÁT (xuống giọng nhưng SƠN nghe được) Thế đề tôi tặng cô sợi khác cho có giá hơn (VÂN chưa kịp trả lời)

SƠN (tức): Cô VÂN, DÌ HAI gọi cô ngoài kia cà.

VÂN (muốn trêu): Láu! Má tôi đi lại chị HUỖNH...

HAI PHÁT: Mà lại cô mắc buồn bán, chỉ kêu làm gì?

(SƠN tức quá, nhưng cố giấu vờ đi lau các bàn xung quanh)

HAI PHÁT nói nhỏ nhỏ với VÂN luôn và VÂN cứ dòm chừng SƠN. Từng chập PHÁT cũng dòm theo).

SƠN (cau có): Chắc bị tôi hai người nói truyện kín không được nhỉ? (cười gay)

HAI PHÁT (lạnh lùng): Không.

SƠN: Thế sao lại dòm chừng tôi mãi?

VÂN (muốn trêu): Nói truyện riêng phải dè dặt chớ sao.

(SƠN giận quá, không biết làm thế nào, bỏ lảng vào trong vện kèn hát, lựa đĩa đòn bản « DẠ CỎ » cho chạy).

VÂN: (càng muốn trêu, vừa nhịp vừa ca theo).

Chữ « Tình » cụ Tiên-Điền có bởi là chữ chi mà quá độc?

Nó xoi tìm với xẻ phôi kẻ vương mang.

Rồi còn báo hại cho đêm khóc, ngày than.

« Lộ tình » đây những chông cùng gai mà sao bạn ơi bạn lại không màng?

Kia, bề thăm vực sâu, bạn đã trông thấy mà bạn còn đại gì bạo gan nhắm mắt bước càng?

Thử xét lại coi: có gương chi sánh nổi với cái « sắt » của gương tình?

Thì đây tôi khuyên bạn đừng có mạo hiểm để lụy mình cho uổng thân.

Kia bạn hãy dòm lại gương Tru-Vương với Tề-Quân thuở trước,

Có phải vì một chữ tình mà người đành chịu mất nước, người lại để nhà tan?

Thế bạn khá nên sớm suy xét
cho thật cạn,
Sớm lánh đi thì đó mới là liều
thuốc hay.

Chớ đã biết rằng hại mà cứ đeo
đuôi thế nào khỏi phải ngày
Chiếu trăm cay, ngàn đắng, bấy
giờ có ích gì dậm chơn, chắc
lười với châu mày !

Tình, ối ! nó thật rất quỉ quái
tinh ma !
Ta rủi sa ngã vào rồi nó cứ lừa
cứ gạt mãi ta.

Đã biết thì tránh, đã rõ thì lánh,
như vậy họa là
Các đều phiền phức mới có thể
tránh xa.

Huốn nữa, bạn cũng biết, trong
chỗ ái-tình

Mà thiếu hẳn đồng tiền là
chẳng có hạnh phúc nào đâu.
Thì, bạn ối, cứ lượng lại rồi
gạt thăm vùi sâu. Chớ không
duyên nợ, thì vì dầu bạn khổ
cũng chẳng bổ ích chi.

Thôi thì bạn xét lại phận bán đi.

SƠN (tắc kèn hát, cười gằn) :
Quán cà-phe tôi là sân-khấu
của cô VÂN đấy.

(HAI PHÁT bắt-mắn đứng giậy
gọi SƠN, trả tiền rồi ra. VÂN
cũng vờ ra theo nhưng để PHÁT
khuất dạn, VÂN trở lại núp bên
ngoài).

SEN VII

SƠN rồi thêm VÂN

SƠN : (hình như bức-lức, khó
chiếu hết đứng góc này lại ngồi
bàn khác, thét rồi trở vào ngồi
sao kê tài phủ chấp lâu buột
miệng ca giải buồn)

điệu DẠ-CỔ

Thì thôi, quảng tình trường của
hai đứa ta nếu thế chẳng
hóa ra êm-đềm nội trong lý-
tưởng

Chớ nhắc lên trên thiệt-tế thì
quyết hẳn rằng không, còn
gì đâu mà mơ-mộng cho
uổng công !

Vậy gần nhau nữa mà chi cho
xốn mắt, cho phải lung tròng,

Hơn là ta cách nhau đi để tránh
cho ta những nỗi đau đôn lòng.

Ôi ! nếu đã vô duyên sao Nguyệt
Lão còn xe chi mảnh tơ hồng ?

Ông buộc tôi — đầu xanh tuổi
trẻ, — vườn lở vô vòng rồi
ông bao đành đoạn tháo ra !

Bây giờ tôi mới hiểu là « Ái
tiền với Ái-tình » nghĩa không
xa chi mấy

Ờ... vì vậy ông gặp dịp này ông
bắt lấy ông khuấy tôi chơi.

Nguyệt-Lão ơi ! Sao ông nỡ
đang-tâm như vậy được ?

Ông có biết cho chẳng dùm khổ
nhứt là cái khổ hy-vọng trôi
đi :

Hiệp rồi xa, xa nhau rồi tôi còn
biết vui sống là gì

Ừ, cho, rằng kiếp xưa tôi vụng
đường tu nên kiếp này có
mắc tội... thì...

Thì ít nữa ông cũng rộng tình
hĩ-xả dùm cho.

Chớ ông nỡ thối « ngọn lửa bạc
tình » ông thiêu đốt hy-vọng tôi
ra tro.

Ồi ! thêu làm chi, vẽ làm chi,
vẽ thêu, thêu vẽ chi lắm trò.

Ông nhận khách si-tình chìm
dắm rồi ông không thêm một
chiếc đồ tế độ vào đây.

Than ôi, gió dấy xua mây cho
trắng mờ, nước đầy cho le phải
chiếu rẻ bày.

Nếu như trên cõi tam nầy tôi
với nàng không dặng trọn vẹn
nợ ba sinh.

Thời tôi cũng đành ôm-ấp lấy
mối u-tình.

Hoặc đem xuống dạ-đài, hoặc
đem lên thượng-giới để cầu
lượng khoan-hồng xữ đoán cho
công-minh.

(SƠN ca vừa được nửa bài
thì VÂN lần lần lộ ra, chăm-
chĩ nhìn SƠN cách cảm động
lắm. Đến SƠN rồi...

VÂN (vỗ mạnh vào vai SƠN.
SƠN giật mình quay lại VÂN
phát lên cười): Sao anh không
hát điệu *J'ai deux Amours* (hát)
Đến bây giờ bưng con mắt ra.
Tôi mới biết ăn-năn là trề.

SƠN (tức quá vừa diễm mặt
VÂN vừa hát tiếp).

Nghĩ công-trình những hồi nào
đâu
Rồi chán ghét con người già-
tâm

VÂN (trêu tới cùng) Ôi hỏi
duyên tình chi mà mong.
Cho lòng đau !

SƠN (càng tức) Có phải ta
đành đem nguyên xưa búng rảy.

VÂN (hát refrain) Nhìn trong
tình ái.

Nếu không sao tìm hạnh-phúc
SƠN : Là tại vì ta
Không phải tay giàu sang.

VÂN : Thì thì thôi chớ than
phiền chi.

Lấp nguồn sâu, phui sạch lệ đi.

SƠN : Tha hồ cho người
những cố tâm

Rải rắt trên đường tình gay
chông

Hoài công vô lỗi,

Ta há không là người có sức gỡ
trả liền tay

Đặng quả tim lành ngay.

(Ca giứt, SƠN còn bực chí
ngoe-ngóay bỏ đi lảng. VÂN
đuổi theo mãi mới bắt được
SƠN.

Tay cầm tay, mắt ngó mắt
rồi VÂN vụt hỏi : « Anh SƠN
giận em đấy à ? »

Lời của VÂN nghe ra âu-yếm
làm sao !

SƠN ngó ngay VÂN suy-nghĩ
chập lấu.

Hình như hiểu nghĩa bao la
của câu hỏi SƠN ôm ghì VÂN
vào lòng. Hai tay lần nâng mặt
VÂN lên, nhìn chòng-chọc vào.
VÂN như say-sưa nhắm mắt
lại... SƠN vội-vàng đặt vào
môi VÂN một cái hôn rất lâu,
rất nồng-nàn.

Ngay lúc ấy DÌ HAI và PHÁT
ra thấy. Đồng thời SÁU-SỬ vừa
về. Cả ba đứng ngăn người,
trước thềm, chứng-kiến cho đôi
uyên-ương còn mần từ từ HẠ)

NGÀY VỀ

lặng HÒA, người yêu.

Tiếng gió động cành cây reo xao-xác,
Làn mây bay nhẹ-nhẹ giữa trời xanh
Vời xiết bao những cảnh, tiếng bên mình
Không làm được lòng tôi rung cảm nữa !
Khi còn trẻ mỗi khi tôi thấy gió
Ngày xuân êm, mơn-trơn hót cảnh dương,
Là lòng tôi chạnh nghĩ đến quê-hương
Và rạo-rạt tâm-hồn thương, căm, nhớ.
Nhưng hôm nay (vì ngày xuân hớn-hở
Và tỉnh-tỉnh ngày đại đã còn đâu !)
Tôi lạnh-lùng, cứng cỏi chẳng thương đau
Ngắm bụi vấy trên đường về man-mác.
Khi trông thấy hồ xuân mưa lác-dác
Tôi mơ-màng, hẩn-hái dễ tâm hồn
Sống vẩn-vơ với giấc mộng điên-cuồng
Và trôi-nổi trên đường đời phiêu-lãng
Tôi trông thấy những chân trời sáng-lạn
Đầy hương-hoa tốt đẹp tuổi thanh-xuân,
Đương dợi chờ mong-mỗi gót thi-nhân
Vời những tiếng kêu van, to dữ-dội.
Tôi trông thấy cánh đồng về buổi tối
Mập mờ bày những vẻ đẹp thiên-nhiên:
Như tiên-nga, giòng suối uốn thân mình
Và lơ-lững theo chân đồi rậm-rạp ;
Hay giãy núi, âm-thầm in mặt nước
Màu xanh lam, yên-tĩnh của hồ trong...
Tôi bỗng nghe văng-vẳng tự đáy lòng
Tiếng thúc-dục “Nước non chờ lãng-sĩ”

Tôi dẫn bước vui lòng đi chẳng nghĩ
Đến ngày về, yên-lặng mặc tương-lai,
Viết biết đâu, về một buổi sau này
Tôi chẳng gặp một linh-hồn đồng ước vọng.

(Đêm 13 tháng giêng năm Bình-Tý)

THẠCH-HOÀ

TRONG " TIN DIEN LANG VAN "

Ông Hoàng-song-Nguyệt đoạt giải nhất cuộc thi vẽ quảng-cáo cho Tuần-

Trước đây ban Trị-sự của "Tuần lễ Nhi-dồng" ở đây có mở ra một cuộc thi vẽ tranh quảng-cáo (affiche) cho công cuộc phước thiện ấy.

Hết thấy có 32 họa-sĩ vừa Pháp vừa Nam dự vào cuộc thi lớn lao này.

Sao khi mãn hạn thầu tác-phẩm dự-thí, vừa rồi ban giám-khảo gồm có quý ông Foinet, Testelin, Bác-sĩ-Đôn, Đốc phủ Chấn và Nguyễn-Duyên đã cùng với ba đại-biểu của ban trị-sự "Tuần-lễ Nhi-dồng" là quý ông Malpart, Marquis, Bonniot, nhóm họp ở dinh Đốc-ly Saigon, đàm những tác-phẩm dự-thí ra chấm.

Kết quả bức vẽ số 8 của họa-sĩ Hoàng-song-Nguyệt được chấm đầu dầu, được lãnh món tiền thưởng 80\$00 một cách xứng đáng

Ông Hoàng Song-

Nguyệt là một họa-sĩ Thanh-niên của ta, rất có hy-vọng trong làng nghệ thuật xứ này.

Chúng tôi đã có nhiều lần được thưởng-thức nét vẽ "rất Tây" của ông hoặc tại họa-quán của ông dọn tại đường Mac-Mabon cách mấy năm về trước, hoặc tại ấn-cuộc của bạn Huệ-Chương ở đường D'ayot, chúng tôi phải nhìn nhận như thế.

Trong một cuộc thi lớn ở giữa thành-phố Saigon, có ba bốn mươi họa-sĩ Pháp Nam dự thi mà ông đoạt được giải nhất, nội chừng đó cũng đủ cho ta lượng biết tài-nghệ của ông như thế nào. Chúng tôi xin chia vui cùng ông Song-Nguyệt và mừng chung cho cả nghệ-giới nước nhà càng ngày càng thấy hiện thêm những điểm

tiến-bộ.

DIEN-TIN

GOI LA LÊ RA MAT VA CUNG DE CHUNG CHAC VOI QUAN- KHACH NGHÊ-THUAT CUA BAN HOI-HOA

Trong vòng tháng
Aout 1936, STUDING

nhận họa hình cỡ 5 tất x 6 tất rưỡi, màu đen BÀN THÂN (buste) 2\$00
NGUYỄN (entier) 4\$00 cỡ 3 tất x 4 tất, màu dầu, Bán thân 5\$00
cỡ 5 tất x 6 tất rưỡi Nguyên 8\$00
Hạn định 7 ngày (tín từ ngày nhận hình mẫu) giao hình họa. Trễ một ngày
không dám lấy tiền công. VẼ TRUYỀN THẦN (xem người mà vẽ) MÀU DẦU
Bán thân 30\$00. Nguyên 50\$00
Ngồi làm kiêu (poser) trong 4 kỳ (séances) mỗi kỳ, một giờ — Ở xa xin gửi
lộ-phí cho họa-sĩ đến

HÌNH, MANDAT ĐỀ CHO : DƯƠNG-HỮU-TRÍ, 353c FRÈRE LOUIS Saigon
Nói "không giống không lấy tiền là vô lý. Không giống
thì ai thềm trả tiền? Mà có thương hại trả dùm cho,
.... nhận tiền ấy tức là bỏ mất lương-tâm nghệ-sĩ

Học bằng thơ-tín, hạn
định trong tám tháng
họa hình màu đen và
màu dầu được Học-phi
mỗi tháng 7\$00 — tính
luôn cước-phi gửi bài và
bộ sách của “MỸ-THUẬT
VĂN-KHỔ” (một tháng
ra một vài quyển)

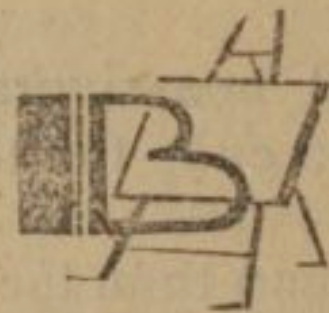
Học tại sở STUDING mỗi
tháng 5\$00. Bao luôn cơm
thêm 5\$00. Hạn định học
tại sở : 5 tháng họa được

Đóng tiền trước, một lần
được giảm 15% — trừ
ra tiền cơm, không giảm

STUDING có giấy giao-kết:
mãn hạn-định mà không
thành, trả đủ tiền lại

Hỏi quyền thể-lệ mới biết
rõ-ràng hơn. Nhớ gửi theo
một con cò 5 xu để trả lời

STUDING

Ộ sách của
“Mỹ-Thuật văn-khổ” in cỡ
lớn, giấy tốt, hình nhiều,
quý-hồ biểu lộ được tinh-
thần Mỹ-thuật chớ không
ngại gì sự tốn kém — Truyền-
bá những công-nghiệp và
thân-thể của các danh họa
xưa nay trên thế-giới —
Trường-thuật về cái sống
của những hạng “người
ngồi mẫu” (modèles) — khảo-
cứu về các vấn-đề liên-hiệp
với Mỹ-thuật — Thêm những
truyện ngắn, truyện vui, thi-
ca, kịch vân vân — Tóm-
tắt. Bộ sách của M. T. V. K
sẽ giải-rõ nghĩa Mỹ - thuật,
sẽ là cơ - quan tiên - thủ
cho nghệ sĩ, sẽ không phụ
lòng bạn đọc yêu Mỹ-thuật.

Đã không lấy sống làm vui,
Tắm thân nào biết thiết thòi là thương
May nhờ thuốc

CHIỀU-DIỆU-ĐƯỜNG

nhà thuốc «BA NGÔI SAO» ở Cầu-ông-Lãnh

Quý ngài Thương-gia, Kỹ-nghệ-gia khỏi cần bận lòng lo đến việc rao hàng cho mất thì-giờ —
Hãy giao nhiệm-vụ ấy lại Studing. Như quý ngài đã thấy, ban chủ trương về phương diện quảng-cáo
sẽ giúp quý ngài những sáng-kiến mới, vui lạ. Còn ban hội-họa thì quyết không để quý ngài phải
bất mãn

Anh đi đường anh, tôi đường tôi
Tình nghĩa đôi ta có thể thôi.
Chẳng «Nữ-kim-Đơn» em uống mãi
Bận lòng chi nữa lúc chia phôi !

NỮ - KIM - ĐƠN CỦA NHÀ THUỐC ĐẠI-ĐỒNG PHÁT HÀNH

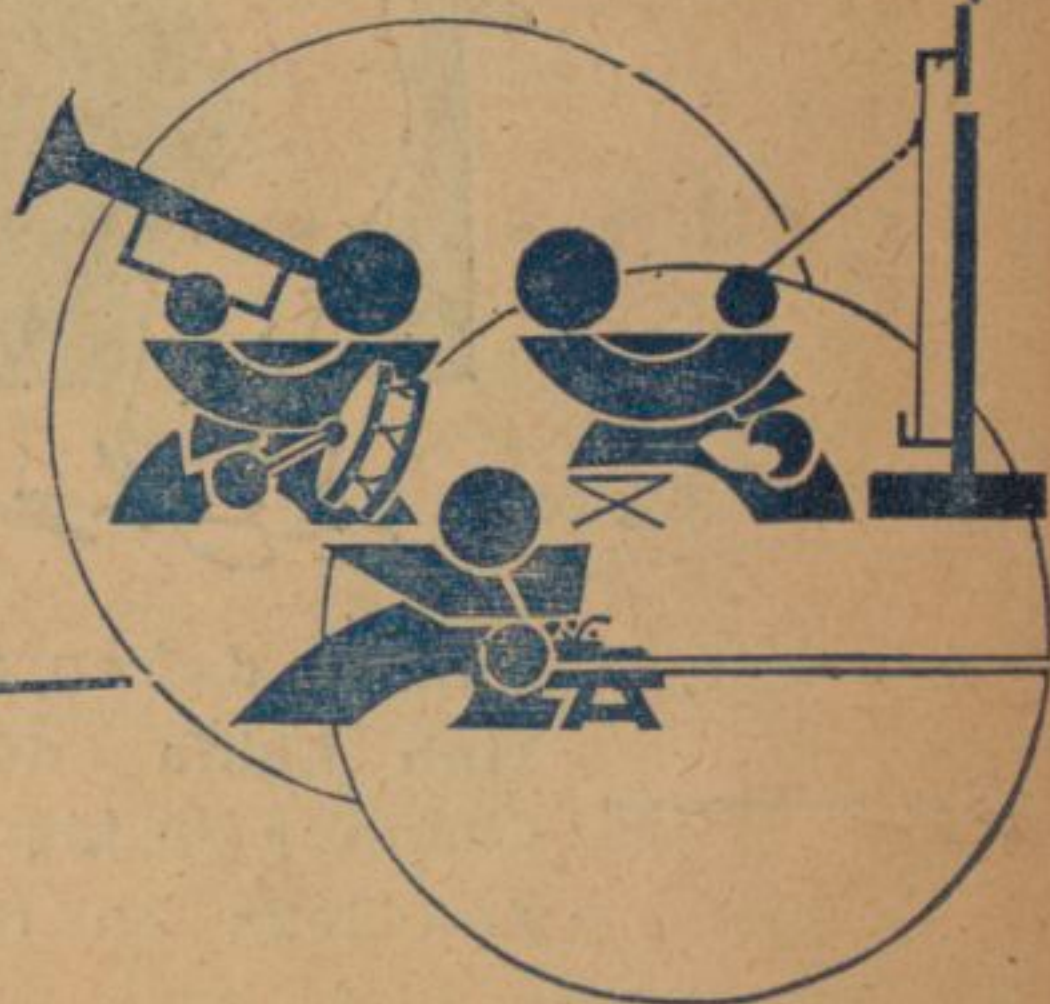
Studing

353e Rue Frère Louis — Saigon

Lại sở quảng-cáo ! Hiệu nghe mới, nhưng ban chủ trương toàn là nghệ-sĩ « cũ » đã luôn luôn được quan khách chiều cổ và nhìn nhận rồi. Sở dĩ STUDING thành lập chính thế vì thấy giữa lúc này rất nhiều người không định ra nghĩa chữ « quảng-cáo » hay chữ « nghệ-sĩ » mà cũng đủ can-dâm xưng là nghệ-sĩ là nhà quảng-cáo. Rồi thì khách làm sao khỏi bị « một lần » bất mãn. STUDING gọi « một lần » vì chắc rằng khách không bao giờ phải bị lừa đến « hai lần ». Nhưng nay STUDING muốn sao cho khách chưa bị lừa khỏi phải bị lừa.

STUDING quyết lấy nghệ-thuật để biểu lộ tinh-thần mỹ-thuật, đưa các cuộc thương - mại đến những cảnh rực rỡ, giúp khách khỏi phải bất mãn từ việc nhỏ cho đến việc lớn.

Imprimerie BAO-TON
175, Bd. de la Somme